

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค
จังหวัดสระบุรี

สารนิพนธ์
ของ
กฤษฎา ประทีปรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ตุลาคม 2549

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค
จังหวัดสระบุรี

สารนิพนธ์
ของ
กฤษฎา ประทีปรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ตุลาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค
จังหวัดสระบุรี

บทคัดย่อ
ของ
กฤษฎา ประทีปรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ตุลาคม 2549

กฤษฎา ประทีปรัตน์ (2549). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนอง
แค "สริกขีพิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ;
อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 3 โรงเรียนหนองแค "สริกขีพิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ปัจจัยจำแนกเป็น 3 ปัจจัยดังนี้
ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัว
ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และฐานะ
ทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ
ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค "สริกขีพิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัด
สระบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 376 คน เป็นนักเรียนชาย 187 คน และนักเรียนหญิง 189 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค "สริกขีพิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล คือ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนอง
แค "สริกขีพิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย
ได้แก่ นักเรียนหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) บุคลิกภาพ (X_9) สัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{11}) และ สัมพันธภาพ
ระหว่างนักเรียนกับครู (X_{12})

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนอง
แค "สริกขีพิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย
ได้แก่ นักเรียนชาย (X_1)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค
"สริกขีพิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มี 6 ปัจจัยได้แก่ อายุ (X_3) ฐานะทางเศรษฐกิจ
ของผู้ปกครอง (X_5) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี (X_6) ระดับการศึกษาของ

ผู้ปกครอง : ปริญาตรี (X_7) และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญาตรี (X_8) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{13})

4. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{12}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{13}) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 37.90

5. สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่

5.1 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.428 + .366 X_{10} + .243 X_4 + .236 X_{12} - .165 X_{13}$$

5.2 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .387 X_{10} + .283 X_4 + .226 X_{12} - .189 X_{13}$$

6. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{13}) และอายุ (X_3) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 31.20

7. สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่

7.1 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y}_1 = .437 + .400 X_{10} + .314 X_4 + .292 X_{12} - .271 X_{13} + .085 X_3$$

7.2 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบต่อส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z_1 = .310 X_{10} + .278 X_4 + .276 X_{12} - .271 X_{13} + .139 X_3$$

8. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) และบุคลิกภาพ (X_9) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบต่อส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 34.60

9. สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบต่อส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่

9.1 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบต่อส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y}_2 = .985 + .435 X_{10} + .212 X_4 + .136 X_9$$

9.2 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบต่อส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z_2 = .449 X_{10} + .249 X_4 + .100 X_9$$

FACTORS AFFECTING ON RESPONSIBILITY OF THE THIRD LEVEL,
SECONDARY 1–3 STUDENTS AT NONGKAE “SORAKIJPITAYA”
SCHOOL IN NONGKAE DISTRICT, SARABURI PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

KRIDSADA PRATEEPRATANA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
At Srinakharinwirot University
October 2006

Kridsada Prateeparatana.(2006). *Factors Affecting on Responsibility of The Third Level , Secondary 1 – 3 Students at Nongkae “Sorakijpitaya” School in Nongkae District, Saraburi Province*. Master Project (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Project Advisor : Paisarn Unprasert.

The purpose of this research was to study factors affecting on responsibility of the third level, secondary 1 - 3 students at Nongkae “Sorakijpitaya” school in academic year 2006 . The factors were three dimensions. First of them was personal factor ; : gender , age , learning achievements , and personality. Second of them was family factor ; interpersonal relationship between students and their family membership, guardians’ educational level and guardians’ economic. Third of them was learning environment factor ; physical learning environment, interpersonal relationship between students and their teachers and interpersonal relationship between students and their peer groups.

The 376 samples : 187 males and 189 females were the third level, secondary 1 - 3 students at Nongkae “Sorakijpitaya” school in academic year 2006. The research instrument was the factors affecting on responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students questionnaires. The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation among responsibility and 6 factors ; gender : female , learning achievements , personality , interpersonal relationship between students and their family membership, interpersonal relationship between students and their teachers at .01 level.
2. There was significantly negative correlation between responsibility and 1 factor ; gender : male at .01 level.
3. There were no significantly correlation among responsibility and 6 factors ; age , guardians’ economic, guardians’ educational level : under undergraduated, guardians’

educational level : undergraduated and guardians' educational level : above undergraduated and interpersonal relationship between students and their peer groups.

4. There were 4 factors significantly affecting on responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Nongkae “Sorakijpitaya” school, ranking from the most affector to the least affector were interpersonal relationship between students and their family membership (X_{10}), learning achievements (X_4), interpersonal relationship between students and their teachers (X_{12}) and interpersonal relationship between students and their peer group (X_{13}) at .01 level. These 4 factors could predicted the responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Nongkae “Sorakijpitaya” school about percentage of 37.90.

5. The predicted equation of responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students was significantly at .01 level in term of raw scores and standard scores were as follows :

5.1 In term of raw scores were :

$$\hat{Y} = 1.428 + .366 X_{10} + .243 X_4 + .236 X_{12} - .165 X_{13}$$

5.2 In term of standard scores were :

$$Z = .387 X_{10} + .283 X_4 + .226 X_{12} - .189 X_{13}$$

6. There were 5 factors significantly affecting on personal responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Nongkae “Sorakijpitaya” school, ranking from the most affector to the least affector were interpersonal relationship between students and their family membership (X_{10}), learning achievements (X_4), interpersonal relationship between students and their teachers (X_{12}), interpersonal relationship between students and their peer group (X_{13}) and age (X_3) at .01 level. These 5 factors could predicted the personal responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Nongkae “Sorakijpitaya” school about percentage of 31.20.

7. The predicted equation of personal responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students was significantly at .01 level in term of raw scores and standard scores were as follows :

7.1 In term of raw scores were :

$$\hat{Y}_1 = .437 + .400 X_{10} + .314 X_4 + .292 X_{12} - .271 X_{13} + .085 X_3$$

7.2 In term of standard scores were :

$$Z_1 = .310 X_{10} + .278 X_4 + .276 X_{12} - .271 X_{13} + .139 X_3$$

8. There were 3 factors were significantly affecting on learning responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Nongkae “Sorakijpitaya” school, ranking from the most affector to the least affector were interpersonal relationship between students and their family membership (X_{10}), learning achievements (X_4) and personality (X_9) at .01 level. These 3 factors could predicted the learning responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Nongkae “Sorakijpitaya” school about percentage of 34.60.

9. The predicted equation of learning responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students was significantly at .01 level in term of raw scores and standard scores were as follows :

9.1 In term of raw scores were :

$$\hat{Y}_2 = .985 + .435 X_{10} + .212 X_4 + .136 X_9$$

9.2 In term of standard scores were :

$$Z_2 = .449 X_{10} + .249 X_4 + .100 X_9$$

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(อาจารย์ ไพศาล อันประเสริฐ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(อาจารย์ ไพศาล อันประเสริฐ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีกทอง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถ และความช่วยเหลืออย่างยิ่งของอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทองและผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือพร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทิพย์พร ศรีพันธุ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อาจารย์วราภรณ์ ยิ้มแย้ม และอาจารย์สมมาท ผาแสง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และช่วยอำนวยความสะดวก และคุณครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- ปีที่ 3 ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบใจนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ เพื่อนๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ภาควิเศษ รุ่นรหัส 44 ทุกคนสำหรับความห่วงใย และกำลังใจที่มีให้เสมอมา

และที่สำคัญที่สุด ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกพระคุณอันยิ่งใหญ่ของคุณยายพริ้ง พริ้งประเสริฐ คุณแม่จุฑามาศ พริ้งประเสริฐ คุณแม่จงจิตต์ ประทีปรัตน์ คุณพ่อไชยา ประทีปรัตน์ คุณพ่อบุญเสียง ศรีไพบุลย์ คุณป้าสำราญ ไกรฤกษ์ และคุณจิตราพรรณ แสงไกร ตลอดจนทุกคนในครอบครัวที่คอยดูแลอบรมเลี้ยงดูและให้การสนับสนุนการเรียน ตลอดจนให้ความรักความห่วงใย และให้กำลังใจที่ดีเยี่ยมกับผู้วิจัย จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน และปลูกฝังคุณธรรม ความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

กฤษฎา ประทีปรัตน์

สารบัญ

บทที่		หน้าที่
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ.....	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ.....	10
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ.....	15
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	17
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ.....	17
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ.....	17
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ.....	17
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ.....	18
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ.....	18
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	19
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	19
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	21
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	21
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	27
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว...	28
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้าที่
2 (ต่อ)	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว...	28
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	28
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	29
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	29
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	29
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ	
	สมาชิกในครอบครัว.....	30
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ	
	สมาชิกในครอบครัว.....	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกใน	
	ครอบครัว.....	32
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน..	32
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน....	32
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน....	33
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู..	34
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	34
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	35
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	36
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	37
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา”	38
3	การดำเนินการวิจัย.....	42
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	43
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้าที่
3 (ต่อ)	
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล.....	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	68
บทย่อ.....	68
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	68
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	68
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	82
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	93
ภาคผนวก ข ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม.....	103
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	110

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้าที่
1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สฤกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และบุคลิกภาพ.....	59
2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านความรับผิดชอบ.....	61
4. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่มีต่อความรับผิดชอบของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สฤกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัด สระบุรี.....	62
5. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.....	63
6. แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3	64
7. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบด้านส่วนตัว ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.....	65
8. แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านส่วนตัว ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3	65
9. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.....	66
10. แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3	67
11. แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม บุคลิกภาพ.....	104
12. แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว.....	105

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้าที่
13. แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน.....	106
14. แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	107
15. แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	108
16. แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ความรับผิดชอบ.....	109

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกยุคนี้เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารที่ถาโถมสู่มนุษย์ในทุกหนแห่ง ทำให้คนต้องคิด ต้องตัดสินใจอย่างรวดเร็ว วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป สังคมมีความสับสนวุ่นวาย สลับซับซ้อนมากขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาเยาวชนให้เติบโตเป็นกำลังของชาติอย่างมีคุณภาพ การที่จะพัฒนาบุคลิกภาพให้ดีมีจริยธรรมประจำใจสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี และปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน เช่น ความประพฤติของนักเรียนหรือเยาวชน ข้าราชการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ความสับสนวุ่นวายต่างๆ ในสังคม สาเหตุมาจากบุคคลเหล่านี้ขาดคุณสมบัติพื้นฐาน 5 ประการ คือ ความรับผิดชอบ ความสม่ำเสมอ ความพยายามพึ่งตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความซื่อสัตย์เที่ยงตรง (สัญญา สัญญาวิรัตน์. 2514 : 112)

ในส่วนของประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา และปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า คือ ประชากรของประเทศจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เพราะความรับผิดชอบสามารถช่วยให้เราอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เมื่อบุคคลมีความรับผิดชอบปัญหาต่างๆ ในสังคม เช่น ปัญหาการทุจริต การคอร์รัปชันในวงการต่าง ๆ ย่อมต้องลดลงสังคมก็จะอยู่อย่างสงบ เพราะทุกคนรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน และปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม และถ้าบุคคลใดที่ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนย่อมเกิดผลเสียต่อสังคมและตนเอง เพราะฉะนั้นการปลูกฝังความรับผิดชอบจะต้องทำในวัยเด็กเพื่อให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ รับผิดชอบต่อภาระกระทำของตน ประพฤติตนอยู่ในขอบเขตของสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการทำงาน โรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการปลูกฝังความรับผิดชอบของนักเรียน (คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2539: 8)

การทำงานให้สำเร็จผลแน่นอนและสมบูรณ์ตามเป้าหมายนั้น จะต้องใช้ความรู้ความสามารถพร้อมทั้งคุณสมบัติที่สำคัญๆ ในตัวบุคคลหลายประการ เช่น ความตั้งใจที่มั่นคง ความคิดสร้างสรรค์ ความอุตสาหพยายาม ความรับผิดชอบ ความรอบคอบระมัดระวัง ตลอดจนความสุจริตเป็นธรรmannำมาปฏิบัติงานโดยพร้อมสรรพ และโดยเต็มกำลังอย่างสม่ำเสมอ การปฏิบัติดังนี้ย่อมจะรู้สึว่ายากว่าหนัก แต่ก็จะไปเพียงในระยะต้น ๆ เมื่อได้พยายามปฏิบัติให้เคยชินจนเป็นปกติแล้ว ก็จะเกิดความคล่องแคล่วชำนาญ ทำงานได้สะดวกคล่องตัวไม่รู้สึกว่าเป็นภาระหนักหนาใจประการใด งานที่เคยเห็นว่ายากหรือมากมาย ก็จะปฏิบัติได้โดยง่ายและรวดเร็ว ทุกอย่าง ทั้งได้รับผลสมบูรณ์ที่พึงประสงค์ด้วย แต่โดยทางตรงข้าม ถ้าปฏิบัติงานอย่างหย่อนยานตามสบาย ผลร้ายจะเกิดตามมา

เพราะการประพุดิตังนั้นจะบั่นทอนความรู้ความสามารถทุกอย่างให้ลดถอยลงเป็นลำดับ รวมทั้งความคิดอ่านก็จะสิ้นตัวเสื่อมทรามลงด้วย งานที่ง่ายก็จะกลายเป็นยาก และที่ยากหนอยก็จะทำไม่ไหว ลงท้ายจะทำไม่สำเร็จ ต้องเสียงานและเสียคนไปในที่สุด (พระบรมราชาโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร 19 กรกฎาคม 2528)

คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบนี้ไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติความรับผิดชอบต้องมีการปลูกฝังให้แก่เด็กอย่างต่อเนื่องใช้เวลาในการพัฒนาการจะต้องมีการฝึกหัดจนเป็นนิสัยทุกวันให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ความรับผิดชอบบังคับให้เกิดขึ้นไม่ได้มันเกิดจากภายในตัวเด็กเอง จากการที่ได้รับการพุ่มพักให้องกามขึ้นโดยพ่อแม่ที่บ้านและจากสังคมทั่วไป (วัลลภา ถนอมศิริ. 2539 : 1; อ้างอิงจาก กิโนดิสเอส. 2526)

สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติได้ประกาศค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการและได้จัดจรรยาบรรณความรับผิดชอบ การพึ่งตนเอง และความขยันหมั่นเพียรไว้อันดับหนึ่งความรับผิดชอบมีหลายประการ เช่น ความรับผิดชอบด้านการทำงาน ความรับผิดชอบด้านการเรียน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว เป็นต้น ความรับผิดชอบด้านการเรียนเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญและควรปลูกฝังให้นักเรียนในทางตรงกันข้ามหากนักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบในการเรียน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเรียนทำให้การเรียนไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จะเห็นได้ว่า ถ้านักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนต่ำก็必将ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย ความรับผิดชอบด้านการเรียนจึงเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเด็ก เพราะเด็กแต่ละคนมีภาระหน้าที่ที่จะต้องเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมต่อสวัสดิภาพของสังคมที่ตนดำรงอยู่ในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศหรือฐานะที่ดีของโรงเรียน (จรรยา สุภาพ. 2520 :84)

เนื่องด้วยผู้วิจัยได้ปรึกษากับอาจารย์ผู้สอนนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี เกี่ยวกับปัญหาที่ต่างๆที่เกิดขึ้นของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 และได้พบว่า ส่วนใหญ่ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ในหลายด้าน เช่นการขาดความรับผิดชอบด้านส่วนตัว และด้านการเรียน เนื่องมาจากการไม่ตั้งใจเรียน เกียจคร้าน ความยากของเนื้อหาที่เรียน การบ้านมากในหลายวิชา มีปัญหาด้าน ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน 210 คนโดยใช้คำถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อแรกถามว่า “ ในขณะนี้นักเรียนเรียน นักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคือปัญหาใด “ คำตอบที่นักเรียนตอบมากที่สุด คือ ปัญหาการเรียน ไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ได้แก่ ไม่ได้ทบทวนบทเรียน เล่นเกม หรือทำกิจกรรมอย่างอื่น ปัญหาการทำงานรายบุคคล จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 22.38 ได้แก่ ทำการบ้านไม่ทัน ปัญหาเพื่อนร่วมงาน

ไม่ให้ความร่วมมือ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 10.95 ได้แก่ การเถียงงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม ปัญหาเรื่องเพื่อน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ได้แก่ ความไม่เข้าใจกัน ปัญหาครอบครัว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38 ได้แก่ บิดาและมารดาหย่าร้าง ปัญหาสุขภาพ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38 ได้แก่ มีโรคประจำตัว โรคอ้วน ปัญหาไม่พอใจที่นั่งในห้องเรียน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .95 ได้แก่ ครูจัดที่นั่งให้ไม่เหมาะสม มองกระดานดำไม่เห็น ปัญหาการเงิน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .95 ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจทางบ้าน และตอบว่าไม่มีปัญหาใดเลย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.34

ข้อสองใช้คำถามว่า “นักเรียนคิดว่าปัญหาดังกล่าวในข้อ 1 เกิดจากสาเหตุใดบ้าง” คำตอบที่นักเรียนตอบมากที่สุดคือ ปัญหาการเรียน เกิดจากการขาดความรับผิดชอบ ได้แก่ การขาดความรับผิดชอบในการเรียน ไม่เอาใจใส่ในการเรียน เกียจคร้าน ไม่เข้าใจบทเรียน ครูสอนเร็วเกินไป ไม่มีสมาธิในการเรียน ปัญหาเพื่อนร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือ เกิดจากการเอาตัวเอียงเอียงกัน และปัญหาการเงิน เกิดจากการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย

จากผลการสำรวจดังกล่าวพบว่า นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบมากที่สุด ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2525: 84) ให้ความหมายความรับผิดชอบว่า หมายถึง การตั้งใจศึกษาเล่าเรียนด้วยความขยันหมั่นเพียร ละเลียดรอบคอบ อดทน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย โดยมีพฤติกรรมดังนี้ การตั้งใจเรียน เข้าห้องเรียนตรงเวลา เข้าห้องเรียนทุกชั่วโมง ส่งงานอาจารย์ทันตามกำหนด ผลการเรียนสม่ำเสมอทุกภาคการศึกษา ผลการเรียนดีขึ้นทุกภาคการศึกษา ไม่เคยทุจริตในการสอบ ร่วมกิจกรรมการเรียนทุกชั่วโมง รู้สึกอยากเรียนและ ตระหนักงานที่ทำเสร็จแล้ว การที่นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนทำให้เกิดผลเสียต่อนักเรียนทุกด้านโดยเฉพาะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน และอาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานในอนาคตได้ ดังที่ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2514:76) กล่าวว่า การกระทำทุกอย่างจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของบุคคล บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงย่อมเอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตน ทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนและเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำ ไม่สนใจหน้าที่การทำงาน ปล่อยปละละเลย เป็นผลให้ตนเองและสังคมเสียหาย ความรับผิดชอบจึงเป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของสังคม และเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลอันจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรีกษิตวิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนได้นำไปประกอบการวางแผนนโยบายเพื่อปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,130 คน เป็นนักเรียนชาย 561 คน และนักเรียนหญิง 569 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 376 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane.1967: 886-887) เป็นนักเรียนชาย 187 คน และนักเรียนหญิง 189 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยมีระดับชั้นและเพศเป็นชั้น (Strata)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

2.1.1.1 เพศ

2.1.1.2 อายุ

2.1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.1.4 บุคลิกภาพ

2.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

2.1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

2.1.2.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2.1.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

2.1.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

2.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความรับผิดชอบ** หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนที่เหมาะสมกับเวลาและโอกาส ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ความรับผิดชอบด้านส่วนตัว และความรับผิดชอบด้านการเรียน

1.1 ความรับผิดชอบด้านส่วนตัว ได้แก่ การตื่นนอนทันเวลาที่จะมาเรียน การรับประทานอาหารตรงเวลา การแต่งกายได้เรียบร้อยและถูกกฎระเบียบ การแบ่งเวลาการทำงาน บ้านและการทำการบ้านได้เหมาะสม

1.2 ความรับผิดชอบด้านการเรียน ได้แก่ ความเพียรพยายาม เข้าห้องเรียนสม่ำเสมอ และตรงต่อเวลา เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตามเวลาที่กำหนด ทำแบบฝึกหัดส่งทันเวลา ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำไม่ว่าผลงานนั้นจะออกมาทางด้านบวกหรือด้านลบ และพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง สมบูรณ์ด้วยตนเอง

2. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบ** หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรักกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังนี้

2.1 **ปัจจัยด้านส่วนตัว** ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพ ดังนี้

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศหญิง และ เพศชาย

2.1.1 อายุ หมายถึง อายุจริงของนักเรียนตั้งแต่เกิดถึงปัจจุบันนับตามปฏิทินสากล

2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถด้านการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีโรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ที่วัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA)

2.1.4 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะบุคคลในการวิจัยนี้แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins ‘ Activity Survey) ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 แบบได้แก่

2.1.5.1 บุคลิกภาพแบบเอ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่รักความก้าวหน้า ฝ่าฟันอุปสรรค โกรธง่าย ทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็วและไม่ชอบการรอคอย

2.1.5.2 บุคลิกภาพแบบบี เป็นบุคลิกภาพของนักเรียนที่ค่อนข้างเฉื่อยชาจิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่หวังผลสำเร็จในการทำงาน ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรค และอดทนรอคอยได้

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ดังนี้

2.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ประจำของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ดูแลนักเรียน คิดเป็นบาทต่อเดือน

2.2.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง วุฒิการศึกษาที่สำเร็จสูงสุดของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ในที่นี้แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

2.2.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

2.2.2.2 ปริญญาตรี

2.2.2.3 สูงกว่าปริญญาตรี

2.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวหมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา พี่ น้อง และญาติที่อาศัยอยู่ในบ้าน และการปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.2.3.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การเคารพ เชื้อฟัง การปฏิบัติตามคำสั่งสอนทั้งทางด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว การเงินและการเรียน การช่วยเหลืองานภายในบ้าน

2.2.3.2 การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความเอาใจใส่ การดูแลสุขภาพ การอบรมสั่งสอน เป็นที่ปรึกษาทั้งเรื่องส่วนตัวและการศึกษา

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังนี้

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ทำให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ สถานที่เรียน และสื่อและอุปกรณ์ทางการเรียน ดังนี้

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในห้องเรียนขนาดของห้องเรียนเหมาะสมเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียน บริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ เกี่ยวกับ เสียงดัง กลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ดี และมีแสงสว่างเพียงพอ

2.3.1.1 สื่อและอุปกรณ์ทางการเรียน ได้แก่ ปริมาณของสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีเพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียน มีความทันสมัย และมีคุณภาพการใช้งาน

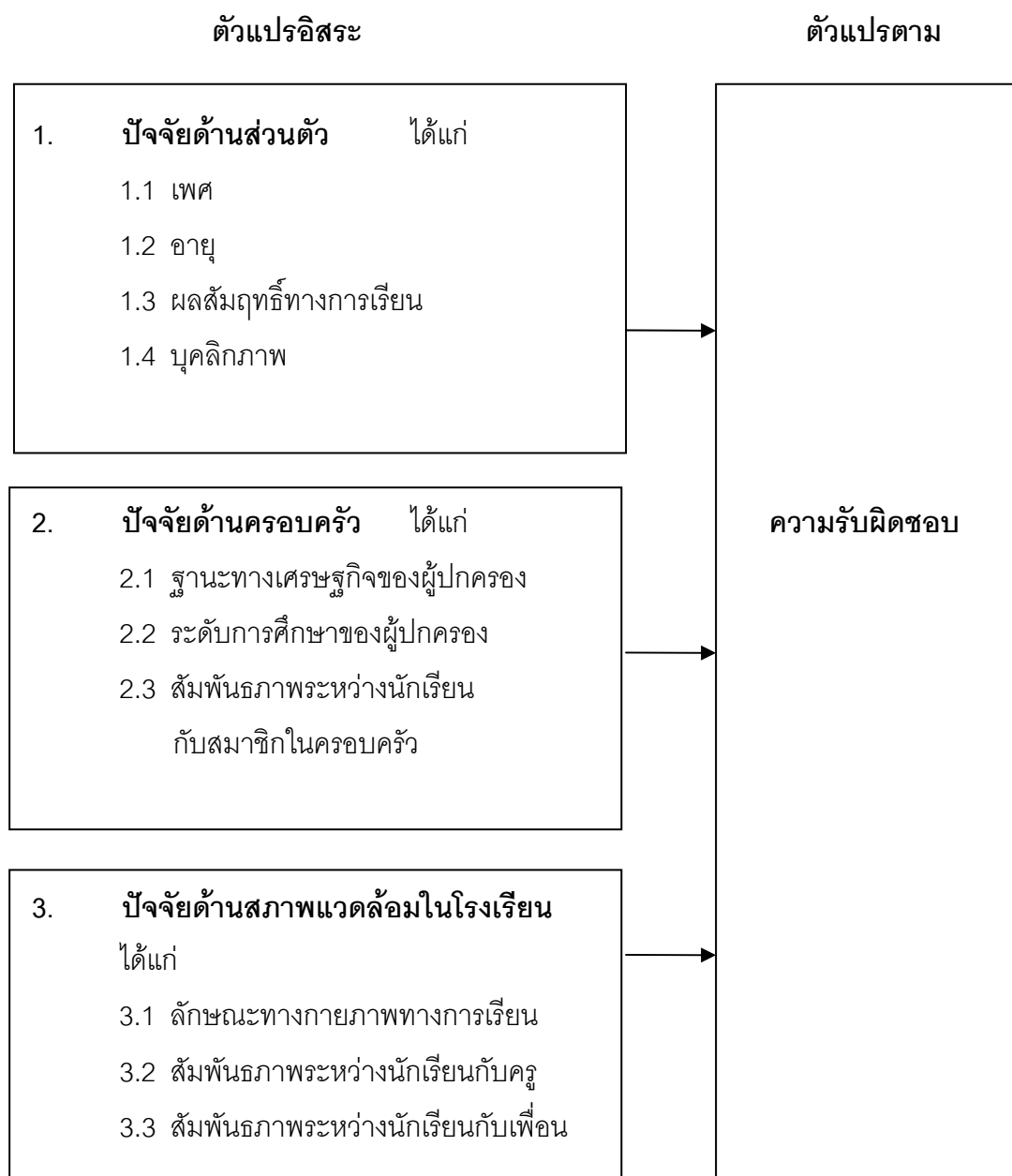
2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.3.2.1 การปฏิบัติของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพ การเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ ช่วยเหลืองานครูตามกำลังความสามารถ การตั้งใจเรียน การซักถามปัญหาทั้งทางด้านการเรียน และปัญหาส่วนตัว

2.3.2.2 การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียน ทั้งในห้องและนอกห้องเรียน เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของนักเรียน ให้ความอบอุ่นและความเป็นกันเอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนต่อปัญหาทั้งทางด้านการเรียนและส่วนตัว

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกัน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การมีความห่วงใย การให้ความสนทนากัน การมีความรักใคร่สามัคคีกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งทางด้านการเรียนและทางด้านส่วนตัว และการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรีกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มี 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัวมี 4 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัวมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมี 3 ปัจจัย ได้แก่

ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

1.1.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้แตกต่างกัน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2524 : 22) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความรู้สำนึกในจิตใจ เมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไรแล้ว ต้องทำให้สำเร็จและได้ผลดีและจะต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นทั้งผิดและชอบ ไม่ใช่ว่าความชอบอย่างเดียวแล้วโยนความผิดให้ผู้อื่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์เรียกว่า ผู้มีความรับผิดชอบ

ฟลิปโป (Flippo.1996 : 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่าเป็นความผูกพันที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร็จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ เป็นการแสดงความเอาใจใส่ตั้งใจทำงานในหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจมุ่งมั่นและขยันขันแข็ง เพื่อให้สำเร็จตาม

เป้าหมายที่วางไว้ให้สมบูรณ์ และยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสียทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งต่อตนเอง และต่อสังคม

ข. ประเภทของความรับผิดชอบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 22 – 23) แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

ค. ความรับผิดชอบต่อตนเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2524 : 22) ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อตนเองว่า หมายถึง หน้าที่ของนักเรียนที่จะปฏิบัติต่อตนเอง ดังนี้

2. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
3. ดูแลรักษาเครื่องใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและอยู่ในสภาพที่ดี
4. ประพฤติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัยและคุณธรรม
5. เอาใจใส่สุขภาพอนามัยของตนเอง

ข. ความรับผิดชอบต่อสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2524 : 22 – 23) กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อสังคมว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ จึงมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องกระทำต่อผู้อื่นที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน เพื่อความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า และมั่นคงของสังคม นักเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคม ดังนี้

1. หน้าที่ต่อครอบครัว
 - 1.1 เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองและบิดามารดา
 - 1.2 ช่วยเหลือกิจการงานตามความสามารถและโอกาส
 - 1.3 ประพฤติตนเป็นคนดี
 - 1.4 ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
2. หน้าที่ต่อชั้นเรียนและเพื่อนนักเรียน
 - 2.1 รักเพื่อนเหมือนพี่น้อง
 - 2.2 ช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง
 - 2.3 ไม่เอารัดเอาเปรียบเพื่อน
 - 2.4 ให้อภัยกันเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น
 - 2.5 ใช้ถ้อยคำสุภาพอ่อนหวาน
 - 2.6 ช่วยกิจการงานของห้องเรียน
 - 2.7 ปฏิบัติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย

2.8 พยายามสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนในทางที่ถูกที่ควร

3. หน้าที่ต่อโรงเรียน

3.1 รักษาความสะอาดของโรงเรียน

3.2 ถนอมรักษาของใช้ของโรงเรียน

3.3 ไม่ทำลายสมบัติของโรงเรียน

3.4 ช่วยกิจการของโรงเรียน

3.5 สร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้แก่โรงเรียน

4. หน้าที่ต่อชุมชน

4.1 รักและภูมิใจในชุมชนของตน

4.2 เคารพและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ระเบียบข้อบังคับใน
ชุมชนของตนเอง

4.3 ชวนกันสร้างสรรค์ชุมชนให้มีสภาพแวดล้อมสะอาดสวยงามน่าอยู่อาศัย

4.4 ให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน

4.4.1 ช่วยปลูกต้นไม้

4.4.2 ช่วยขุดลอกคูคลอง

4.5 ช่วยรักษาสาธารณะสมบัติของชุมชน

4.6 ช่วยรักษาความปลอดภัย สอดส่องช่วยเหลือเมื่อมีเหตุร้าย

4.7 สามัคคีเอื้อเฟื้อต่อสมาชิกในชุมชน

5. หน้าที่ต่อประเทศชาติ

5.1 ปฏิบัติตามกฎหมาย

5.2 ไม่หลีกเลี่ยงการเสียภาษี

5.3 ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

5.4 จงรักภักดีและป้องกันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์จนสุดชีวิต

5.5 รักษาซึ่งความเป็นไทย ศิลปวัฒนธรรม และความสามัคคีของคนในชาติ

1.1.3 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้หน้าที่หรือ
งานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบประสบความสำเร็จและเสร็จตามเวลาที่กำหนด ซึ่งมีผลทำให้เป็น
คนที่มีคุณภาพ ดังนั้นหลักสูตรในปัจจุบันจึงกำหนดให้มีการปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนมีความ
รับผิดชอบ (อนุวัติ คุณแก้ว. 2538 : 52)

ดังนั้นความรับผิดชอบจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาต่างในสังคมได้ นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 มีวัตถุประสงค์ระบุไว้ข้อหนึ่งว่ามุ่งหวังให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ อดทน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2520 : 12) ซึ่งถ้าจะกล่าวถึงความรับผิดชอบแล้ว อาจกล่าวได้ว่า หากบุคคลมีความรับผิดชอบจะมีผลดีต่อไปนี้ คือ

1. คนดีมีความรับผิดชอบย่อมจะทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา
 2. คนมีความรับผิดชอบย่อมได้รับการสรรเสริญและเป็นคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม
 3. ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีผู้อื่นมาบังคับ
 4. ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุข เรียบร้อยแก่สังคม
- จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน

1.1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

อรรถัย จันทวิชานุกรษ์ (2523 : 7) กล่าวว่าบุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงย่อมเอาใจใส่ต่อหน้าที่ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเองและผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำย่อมไม่สนใจหน้าที่ของตนเอง ทำสิ่งใดก็ปล่อยปละละเลยก่อให้เกิดตนเองและสังคมเกิดความเสียหาย และ นิคม ตังคภิภพ (2516 : 28) กล่าวว่า ผู้ที่มีความรับผิดชอบจะต้องรักความก้าวหน้าและพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ แคทท์เทล (Cattell) กล่าวเพิ่มเติมว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงจะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความบากบั่นพากเพียร (อภิสิทธิ์ วงษา. 2517 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Cattell. 1963)

จूरितน์ นันทยทวิกุล (2538 : 4-5) สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. มีความเอาใจใส่ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง โดยมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้ประกอบกิจกรรมด้วยความสนใจ เต็มใจทำอย่างสม่ำเสมอ จุดหมายปลายทาง มีใจจดจ่อ มีสมาธิเพื่อให้งานในหน้าที่ของตนหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จ เรียบร้อย ติดตามงาน ไม่ละเลยทอดทิ้ง หรือหลีกเลี่ยงและหาทางป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่อง เสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบอยู่
2. มีความละเอียดรอบคอบ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการรู้จักใคร่ครวญในงานที่ทำ เพื่อให้ถูกต้องและสมบูรณ์ รู้จักคิดก่อนทำว่างานนั้นจะมีผลดีผลเสียอย่างไรบ้าง

วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น และหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า และเมื่อทำงานเสร็จแล้วต้องตรวจทานดูว่าถูกต้องเรียบร้อยดีหรือยัง

3. มีความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในงานที่ทำ และทำด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่อย่างต่อเนื่องไม่ชอบอยู่เฉยหรือว่างงาน ริเริ่มงาน แสวงหางานใหม่ๆ อยู่เสมอ

4. มีความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกาย ความคิด และจิตใจที่จะทนต่อการปฏิบัติต่อกิจกรรมต่างๆ ได้นานๆ จนทำให้สำเร็จได้โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคใดๆ มีร่างกายที่แข็งแรง มีจิตใจที่เข้มแข็ง ควบคุมตนเองได้ดีเมื่อเกิดความเหนื่อยอ่อนหรือเกียจคร้าน

5. มีความตรงต่อเวลา

6. การยอมรับผลการกระทำของตนเอง หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ดีก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

7. การปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ดีก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่าความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน และมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความเพียรพยายาม อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีขึ้น มีการวางแผนในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จ ลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.1.5 วิธีการปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝนอบรมตั้งแต่วัยเด็กและจะพัฒนาไปเรื่อยๆ จนถึงวัยรุ่น ผู้ใหญ่จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็กและแนะนำและส่งเสริมเขาในสิ่งที่ถูกที่ควร ให้เขาได้รู้จักแก้ปัญหาและค่อยๆ ปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่เขา เพราะนอกเหนือจากการมีวินัยและความรับผิดชอบตามธรรมชาติ อันอาจเกิดขึ้นได้เองแล้ว เด็กยังเรียนรู้วินัยและความรับผิดชอบจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอนฝึกปรือจากบุคคลแวดล้อม ลักษณะเช่นนี้เป็นกฎธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม (กิ่งแก้ว อุตถากร 2524 : 15 – 139)

เสรี อินทร์คง (2535 : 58) ได้สรุปข้อเสนอแนะในการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานของบุคคลว่า ควรฝึกให้มีนิสัยรับผิดชอบตั้งแต่ในวัยเด็กทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานง่ายๆ เหมาะสมกับวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล และเมื่อมอบหมายให้ทำแล้ว ก็ควรให้เด็กได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่ มีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น หัดไม่ให้เกิดความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนให้แก่ผู้อื่น ให้ทำงานสำเร็จเป็นขึ้น

เป็นอัน โดยไม่ละทิ้งงานที่ทำไว้แล้ว ชี้แจงให้เด็กรู้จักขอบเขตหน้าที่การงานของตนว่ามีอะไรบ้าง เพื่อมิให้ไปก้าวก่ายงานของคนอื่นๆ และต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน

มิตตัน และ แฮริส ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบ ดังนี้
(Mitton and Harris. 1962 : 407 -416)

1. การฝึกความรับผิดชอบควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก
2. เด็กทุกคนควรได้ฝึกการรับผิดชอบ
3. จัดประสบการณ์ให้เหมาะกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล
4. ควรให้เด็กทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากเขา
5. ผู้ใหญ่ต้องยืดหยุ่น ไม่เร่งรัดเด็กจนเกินไป
6. ต้องระลึกเสมอว่า เด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่
7. เด็กต้องการความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ จึงต้องเปิดโอกาสให้เขาได้รับผิดชอบ

ตามสมควร

8. ทศนคติและพฤติกรรมความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการรับผิดชอบของเด็ก

9. ไม่ควรให้เด็กรับผิดชอบเกินความสามารถ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาความรับผิดชอบให้กับนักเรียนจะต้องเริ่มปลูกฝังและพัฒนาตั้งแต่เด็ก โดยต้องคำนึงถึงคำแนะนำวิธีการที่เหมาะสมถูกต้อง เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ด้วยตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบ

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แพค (Pack. : 1958 : 347 – 350) พบว่าความรับผิดชอบขึ้นอยู่กับ การฝึกวินัยและการฝึกวินัยโดยอาศัยความรักนั้นจะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบสูงด้วย โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เชียร์ และเลวิน ซึ่งได้สัมภาษณ์พ่อแม่ของเด็กอนุบาลจำนวน 379 คน เกี่ยวกับการฝึกอบรมเด็ก พบว่าการให้ความรักและการยอมรับลูกในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัว และฝึกวินัยโดยใช้เหตุผลจะช่วยให้เด็กทำตามที่ต้องการ และทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านความรับผิดชอบสูงขึ้น (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ. 2517 : ม.ป.ป. ; อ้างอิงมาจาก Brecknridge. 1955 : 80 ; citing Strother Jock and Page. n.d. : unpagged)

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พรชัย รอดสมจิตร. (2527 : 67 – 68) ได้ศึกษาความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และที่อยู่ในครอบครัวปกติ ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาอายุ 6 – 12 ปี ที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร กับเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ จำนวน 450 คน ผลการศึกษาพบว่าเด็กนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวปกติ มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องการเรียน มีความอดทนอดกลั้นเพียร เคารพเชื่อฟังครู และอดทนต่ออุปสรรคสูงกว่าเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวปกติ มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมสูงขึ้นตามระดับอายุ 6 – 12 ปี

วิวัฒน์ รักษาเคน. (2531 : 79 – 81) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสำนึกในความรับผิดชอบและความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสำนึกในความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนชาย

นภดล ภวนะวิเชียร. (2540 : ง) ศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไอเซ็นและแรทส์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเสริมสร้างค่านิยมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปสร้างเสริมค่านิยมเป้าหมายให้แก่นักเรียนได้ โดยพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามกระบวนการที่พัฒนาขึ้น มีพัฒนาการในค่านิยมด้านความรับผิดชอบมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม กิจกรรมดังกล่าวทั้งในด้านความรู้ ความรู้สึกที่ดี และพฤติกรรมที่แสดงถึงค่านิยมนั้น

กษิมา วิริยะ (สุวารินทร์ โจน์ขจรนภาลย์. 2547 : 18 ; อ้างอิงมาจาก กษิมา วิริยะ. 2526) ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบอยู่ในระดับที่พึงประสงค์แต่มีบางความคิดรวบยอดที่อยู่ในระดับไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การใช้ความรู้ความสามารถของตนในการศึกษา การทำงานโดยไม่เลือกงาน และไม่ดูถูกงานที่สุจริต การตรงต่อเวลาในการนัดหมาย และการยอมรับรับผิดชอบในการกระทำของในงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนชายและหญิงมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน

ดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนชายและหญิง และสภาพเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครองไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบ

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบด้านการเรียนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนดี จะมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียนขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน และพยายามศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (มาริสา วรตรุจิงส์.2549 : 18 ; อ้างอิงมาจาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.2525) ได้ให้ความหมายของ “เพศ”ว่า หมายถึง ลักษณะที่รับรู้ว่ามีเพศหญิงหรือชาย ส่วนเวบสเตอร์ (ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์.2526 : 11-12 ; อ้างอิงมาจาก Webster's dictionary.1976 : 2081) กล่าวว่าเพศ หมายถึง

1. การแบ่งสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์ออกเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง
2. ลักษณะโครงสร้างของร่างกายของสิ่งมีชีวิตซึ่งเกิดจากการสืบพันธุ์ของมารดาโดยการแยกและการรวมกันของโครโมโซม จนแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นชายหรือหญิง
3. ขอบเขตของพฤติกรรมระหว่างบุคคลโดยเฉพาะระหว่างชาย หญิงโดยเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอยู่ร่วมกัน

ความแตกต่างระหว่างเพศนั้น เด็กจะเริ่มเรียนรู้บทบาททางเพศจากบิดามารดาในระยะแรก จากเพื่อนในระยะต่อมา และเด็กจะมีการเรียนรู้การแสดงบทบาทตามเพศ ตามวัฒนธรรมของสังคม เช่น เพศหญิง จะต้องมีการแสดงออกเหมือนแม่ มีความสุภาพ เก็บตัว ควบคุมกริยาได้ดีกว่าเพศชาย

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

บัดเตอร์เวิร์ท (วิพัฒน์ รักษาเคน. 2531 ; อ้างอิงจาก Butterwarth. 1974 : 2043) ได้ศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 600 คน โดยสุ่มจากโรงเรียนต่างๆ ในแคลิฟอร์เนียก็พบว่า นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

สุจิตร์ ศิริรัตน์. (2522 : 106) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนระดับอุดมศึกษาพบว่า นักศึกษาหญิงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักศึกษาชายเนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่ได้รับการรับการอบรมเลี้ยงดูให้อยู่ในกรอบประเพณี มีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอนและมีความรับผิดชอบสูงจึงส่งผลให้มีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีไปด้วย

วรรณภา ปุณฺณโชติ. (2528 : 198 – 199) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในระดับมหาวิทยาลัยพบว่า นักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมการเรียนสูงกว่านักศึกษาชายในพฤติกรรม การเขียน การทำการบ้าน ทำรายงานทันกำหนด จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาพร้อมเสมอ เป็นต้น

สุชาดา มัสโอติ (ขวัญฤดี ขำสอนสัตย์. 2542 : 27 ; อ้างอิงจาก สุชาดา มัสโอติ. 2528) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้สติปัญญาสูงกว่านักศึกษาหญิงในด้านการเรียนและทำงานตามรูปแบบหรือแนวคิดของตนเอง ชอบค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าที่จะเข้าฟังบรรยายแต่นักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมตามแนวบทบาททางวิชาการและเป็นการศึกษาสูงกว่านักศึกษาชาย คือเข้าฟังบรรยายสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง โดยไม่ขาดเรียน เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยในวิชาเรียน มักจะชวนช่วยศึกษาหาความกระจ่างด้วยการเข้าพบอาจารย์เป็นการส่วนตัว

จากงานวิจัยในและต่างประเทศที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่าเด็กหญิงและเด็กชายมีความรับผิดชอบในการเรียนต่างกัน และมีแนวโน้มว่าเด็กหญิงจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กชายทั้งในสังคมไทยและต่างประเทศ

2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ

การพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมที่มีวินัย ควรเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็กทั้งนี้เพราะเด็กยังไม่มีทิศทางที่แน่นอนในการประพฤติปฏิบัติตน การจะพัฒนาเด็กจึงควรเริ่มที่การทำความเข้าใจกับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่มีวินัยของเด็ก ซึ่งตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์นิยมได้อธิบายถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมว่ามาจากปัจจัยภายในตัวเด็ก และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร (Magnusson and Endler. 1977 : 4)

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ศึกษาจากแนวคิดของ สีนินาฏ สุทธจินดา (2543 : 31) ที่กล่าวว่า การพัฒนามีวินัยในตนเองจะต้องทำ ตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเด็ก

ควรได้รับความอบอุ่นในครอบครัว อันเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของเขา และทำให้เกิดเกิดความมั่นคงทางอารมณ์อันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างมีเหตุผลสามารถใช้แรงจูงใจทางจริยธรรมมาเป็นแนวเสริมในการควบคุมตนเองหรือในการเกิดวินัยในตนเองอย่างมั่นคง และศึกษาจากแนวความคิดของ ธิติมา จักรเพชร (2544 : 27) ที่กล่าวว่าความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนั้นจะเกิดขึ้นได้ ครูมีบทบาทสำคัญในการช่วยสร้างวินัยในตนเองให้กับนักเรียน และศึกษาจากแนวความคิดของ อิคอร์น (สุชา จันทรเอน. 2544 :146 ; อ้างอิงจาก Elchorn. 1965) ที่ได้กล่าวว่าโรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตของเด็กและวัยรุ่นเพราะโรงเรียนอาจเป็นสถาบันที่ผลิตนักเรียนกระทำผิด โรงเรียนอาจจะช่วยปกป้องนักเรียนกระทำผิด และโรงเรียนอาจจะช่วยนักเรียนที่กระทำผิดแล้วให้กลับตนเป็นคนดีได้

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาความรับผิดชอบให้กับนักเรียนจะต้องคำนึงถึงช่วงอายุที่เหมาะสม โดยเริ่มพัฒนาตั้งแต่เด็ก ให้ได้รับประสบการณ์การความรับผิดชอบด้วยตนเอง และมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งการให้คำแนะนำที่ถูกต้อง

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินท์ ชูชม. (2530 : 10) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Tests) จะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายด้าน จึงย่อมดีกว่าการแสดงความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไปเพียงครั้งเดียว

พิระยุทธ สันตะวัน (2533 :36) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ความสมหวังในด้านการเรียน ที่รวมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะทางด้านวิชาการของแต่ละบุคคล ที่ประเมินได้จากแบบทดสอบ หรือการทำงานที่ได้รับ

มอบหมาย และผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น จะทำให้แยกกลุ่มของนักเรียนที่ถูกประเมินออกเป็นระดับต่างๆ เช่น สูง กลาง และต่ำ เป็นต้น

จิราภรณ์ เมืองพรวน. (2538 : 24) ได้กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆของสมองที่พัฒนาขึ้นหลังจากการเรียนรู้วิชาต่างๆ โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหรือผลงานที่ครูมอบหมายให้ หรือจากทั้งสองอย่าง

กู๊ด และคนอื่นๆ (สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภลัย. 2547 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Good and others. 1973) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่วความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอน หรือทั้งสองอย่างรวมกัน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมในครอบครัว

2.3.1.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภลัย. 2547 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Bloom. 1976) กล่าวว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ตัวแปรดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Connitive Entry Behaviors) หมายถึง ความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆของผู้เรียนที่มีมาก่อน
2. คุณลักษณะทางจิตใจ (Affective Entry Characteristics) หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน เกิดความอยากเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ได้แก่ ความสนใจในวิชาที่เรียนทัศนคติต่อเนื้อหาวิชาและสถาบัน การยอมรับความสามารถของตนเอง เป็นต้น
3. คุณภาพการเรียนการสอน (Quality of Instruction) หมายถึง ประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนจะได้รับ ได้แก่ คำแนะนำการปฏิบัติและแรงเสริมของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมในครอบครัว

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

ริงเนสส์ (สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Ringness. 1968) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตภายในโรงเรียนกับนักเรียนเกรด 9 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาทั้งทางด้านครอบครัวและในโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรม คือ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางโรคประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ เข้าสังคมได้ดี และมีความอดทนทางด้านอารมณ์และจิตใจ

งานวิจัยในประเทศ

สืบศักดิ์ สาร (2521 : 44 – 44) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่มีความรับผิดชอบต่างกัน โดยการเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง และจากการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเป็นอย่างมาก ก็คือ ความรับผิดชอบของผู้เรียน

สมโชค พูลนวม (2533 : 22 – 45) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามเพศแล้ว นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เข้าสังคมได้ดี และควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มักเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับคนอื่น วิตกกังวล สับสน วุ่นวายใจ

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.4.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

มอริส (Morris. 1979 : 628) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพหมายถึง รูปแบบของ คุณลักษณะต่างๆ ที่ประจำตัวของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิด เจตคติ ฯลฯ

กันยา สุวรรณแสง. (2531 : 15) ให้ความหมายของบุคลิกภาพคือ ลักษณะโดย ส่วนรวมของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536 : 5) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆทั้งส่วนภายนอก ที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กริยา มารยาท การแต่งตัว วิธีการพูดจา การนั่งยืน และส่วนภายในที่มองเห็นได้ยาก เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยม ความสนใจ ปรัชญาชีวิต

ฮอลพอร์ต (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 ; อ้างอิงมาจาก Allport. 1967) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพ เป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

อนาสตาซี (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 ; อ้างอิงมาจาก Anastasi. 1968) กล่าวว่าบุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้หรือแม้แต่สภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกัน

แมคคอนเนล (สุวารินทร์ วิจารณ์ชนนาลัย. 2547 : 23 ; อ้างอิงมาจาก MaConnell. 1974 : 610) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออก เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัย ที่รวมกันเป็นแบบฉบับของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีเอกลักษณ์ของตนเอง โดยแสดงออกทางด้านภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง อันเป็นผลเนื่องมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้

2.4.1.2 โครงสร้างของบุคลิกภาพ

เชดส์คอร์ตี โฆวาลิทซ์. (2520 : 4 – 5) กล่าวว่า โครงสร้างของบุคลิกภาพโดยทั่วไปประกอบด้วยโครงสร้างใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สติปัญญา หรือ ความสามารถพิเศษ (Intelligence or Ability) เป็นคุณสมบัติทางสมองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าบุคคลแต่ละคน สามารถทำอะไรได้บ้าง แยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1.1 ความถนัดทางธรรมชาติ เป็นการปฏิบัติที่แสดงถึงขีดความสามารถของบุคคลที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นอาจเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ หรือการฝึกทักษะ

1.2 ความสัมฤทธิ์ผล เป็นการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้นั้นได้เรียนรู้อะไรบ้างในการปฏิบัติงาน

2. อารมณ์ (Temperament) เป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของจิตใจ ที่ได้ตอบสนองสิ่งแวดล้อม เช่น ความรู้สึกหงุดหงิด ความรู้สึกมั่นใจ ความรู้สึกกล้าหาญ เป็นต้น

3. แรงจูงใจ (Drive or Motive) คุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจนี้ กิลฟอร์ด (Guildford) ได้แบ่งไว้ 3 ด้าน คือ

3.1 ด้านความต้องการ (Need) เป็นความปรารถนาอย่างถาวรในสภาวะหรือเงื่อนไขเฉพาะอย่างของบุคคล เช่น ต้องการเป็นจุดเด่น ต้องการเป็นที่ยอมรับต้องการความสะดวกสบาย เป็นต้น

3.2 ด้านความสนใจ (Interest) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะติดตามสิ่งเร้าบางอย่าง เช่น การสนทนา งานฝีมือ เป็นต้น

3.3 ด้านเจตคติ (Attitude) เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่พร้อมจะตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของเขาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งจะปรากฏให้เห็นชัดเจน ในกรณีที่มีเป้าหมาย หรือนโยบายทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เจตคติต่อการรณรงค์ทางวัฒนธรรม การศึกษา การอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น ซึ่งเจตคตินี้มักจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการกระทำของบุคคล

4. พฤติกรรม หรือการแสดงออก (Behavior) เป็นการตอบสนองของบุคคลที่มีสิ่งเร้าบางอย่าง ไม่ว่าสิ่งเร้านั้นจะเกิดภายในหรือภายนอกร่างกาย มาจูงใจก่อให้เกิดภาวะที่เตรียมพร้อมเสมอที่จะแสดงพฤติกรรม

สุชา จันทน์อม. (2536 : 88 – 89) ได้สรุปโครงสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ได้ ดังนี้

1. ลักษณะทางร่างกายและอารมณ์ (Physical and Temperament) เป็นคุณสมบัติทางด้านร่างกาย ความสมบูรณ์ ตลอดจนหน้าตาและยังมีลักษณะด้านอารมณ์ของบุคคล เช่น อารมณ์มั่นคงหรืออ่อนไหว ซึ่งเป็นลักษณะที่มีผลต่อคนอื่นและตัวเอง

2. เซอร์ปัญญาและความสามารถอื่นๆ เป็นคุณสมบัติที่ทำให้บุคคลแตกต่างกัน ดังนั้นเซอร์ปัญญาและความสามารถอื่นๆ จึงเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

3. ค่านิยมและความสนใจ เป็นโครงสร้างของบุคลิกภาพ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจ และค่านิยมที่บุคคลนับถือ หรือยึดถือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. เจตคติทางสังคม เป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของมนุษย์ ที่จะทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพอย่างไร

5. แรงจูงใจ เป็นตัวส่งเสริมให้บุคคลกระทำการใดด้วยความมุ่งมั่น ซึ่งรวมถึงแรงจูงใจของจิตสำนึก และจิตใต้สำนึก

6. ลักษณะการแสดงออก เป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น บุคลิกภาพเป็นคนสุภาพ ขอบสังคม มีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ เป็นต้น

7. แนวโน้มของความผิดปกติทางจิต เป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลมีลักษณะจิตใจอย่างไร ซึ่งจะส่งผลต่อบุคลิกภาพ

2.4.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ฉลอง ภริมย์รัตน์. (2531 : 29 - 30) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 2 ด้านใหญ่ๆ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดทางยีนส์จากพ่อแม่หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะทางด้าน รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาทและเลือด เป็นลักษณะที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติ และสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ และปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมนี้ มีผลทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพของบุคคลแตกต่างกัน

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า อิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มีลักษณะที่แตกต่างกันไป

2.4.1.4 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

อบรม สนิทบาล (2520 : 152 – 180) ได้กล่าวถึงกลุ่มนักทฤษฎีบุคลิกภาพที่มีแนวคิดแตกต่างกัน ดังนี้

1. กลุ่มนักทฤษฎีที่มีความเชื่อทางด้านพลังแรงขับ (dynamic theory) นักจิตวิทยา กลุ่มนี้มีความเชื่อทางด้านพลังแรงขับ เชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์ บางครั้งเกิดการขัดแย้ง (conflict) ภายในตัวบุคคล ส่วนบุคคลใดจะใช้วิธีการแก้ความขัดแย้งอย่างไร จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงบุคลิกภาพของเขา นักจิตวิทยากลุ่มนี้ เช่น ฟรอยด์ (Freud)

2. กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อในการแยกประเภทบุคลิกภาพ (type theory) นักจิตวิทยากลุ่มนี้มีความเชื่อว่า บุคลิกภาพของมนุษย์อาจแยกออกเป็นพวกหรือประเภท นักจิตวิทยากลุ่มนี้ เช่น จุง (Jung) เชลดตัน (Sheldon) เครชเมอร์ (Kretchmer)

3. กลุ่มทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพเกิดจากสังคมและสิ่งแวดล้อม (social determinants) นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากสิ่งแวดล้อม เช่น บ้าน โรงเรียน ชุมชน มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพโดยตรง นักจิตวิทยากลุ่มนี้ เช่น แอดเลอร์ (Adler) ฟรอมม์ (Fromm)

4. กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพเป็นส่วนรวมทั้งร่างกายและจิตใจ (organismic theory) นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่า การเข้าใจบุคลิกภาพจะต้องเข้าใจส่วนรวม ไม่สามารถแยกส่วนได้ ที่

เน้นมากก็คือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ (Potenial) ที่จะพัฒนาไปได้อย่างดีถ้าหากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เช่น รอเจอร์ส (Rogers) และมาสโลว์ (Maslow) เป็นต้น

5. กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพแบ่งตามลักษณะนิสัย (traits theory) กลุ่มนี้มองบุคลิกภาพในลักษณะนิสัยย่อยๆ หลายลักษณะรวมกัน โดยยึดลักษณะนิสัยประจำตัวเป็นสำคัญ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เช่น ออลพอร์ท (Allport) กิลฟอร์ด (Guildford) และแคทเทล (Cattell) เป็นต้น

จากทฤษฎีที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่าบุคลิกภาพมีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งสามารถแบ่งแยกบุคลิกภาพได้หลายด้าน ทั้งที่เกิดจาก สังคมและสิ่งแวดล้อม หรือแบ่งตามลักษณะนิสัย

2.4.1.5 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

ไฟด์แมนและโรสแมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 14 : อ้างอิงมาจาก Fireman and Roseman. 1974) ได้กล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบ บี ว่า บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นบุคลิกภาพในราวปี ค.ศ. 1960 อันเนื่องมาจากนายแพทย์ไฟด์แมน (Fireman) และนายแพทย์โรสแมน (Roseman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากผู้ป่วยอื่นๆ จากการสังเกตบางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขาพบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้น จะมีรอยลึกเฉพาะตรงของแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่า คนไข้ส่วนใหญ่ของเขานั่งตรงขอบแก้วอี้ ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเหล่านี้จะต้องเป็นคนรือร้น เพราะคนที่ทำอะไรรือร้นร่ายแรงมักนั่งแต่ตรงขอบแก้วอี้จะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็วคล้ายกับเป็นลักษณะของความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่าน่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่า เป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลยแต่เดิมนั้น พบว่า การมีคอเลสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวาน และความอ้วนเป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ถ้าบุคคลใดมีปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้ก็จะมีโอกาสเกิดโรคหัวใจมากกว่าบุคคลทั่วไป ดังนั้น เขาจึงใช้เวลา 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพผู้ป่วยโรคหัวใจ และในที่สุดก็พบว่า มีบุคลิกภาพชนิดหนึ่งซึ่งต่อมาเราใช้ชื่อว่า บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบตรงกันข้ามเรียกว่า มีบุคลิกภาพแบบ บี การค้นพบบุคลิกภาพแบบ เอ นั้น ถือเป็นการค้นพบที่สำคัญ เพราะบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อปัจจัยกายภาพทุกตัว ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้เป็นโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดสูง กับคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ แล้วคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะถือว่าเป็นปัจจัยที่เสี่ยงที่สุดของการเกิดโรคหัวใจ

จากประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี นั้น ไฟด์แมนและโรสส์แมน สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพรีบร้อน ชอบแข่งขัน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว หนีไม่พ้นกับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อยๆ เชื่องช้า ชอบการพักผ่อน ดำเนินชีวิตแบบง่าย และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน

จากที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่าคนที่มีความบุคลิกภาพแบบเอ มีความกระตือรือร้น ความมานะพยายามมากกว่า คนที่มีความบุคลิกภาพแบบบีซึ่งมีลักษณะเรื่อยๆ เชื่องช้า ไม่ฟันฝ่าอุปสรรคในการทำงานซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนที่มีความบุคลิกภาพแบบเอน่าจะมีความรับผิดชอบมากกว่าคนที่มีความบุคลิกภาพแบบบี

2.4.1.6 การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

สตรีปและคนอื่นๆ (อัจธรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 – 20 ; อ้างอิงจาก Strebe and others, 1987) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจเนกินส์ ว่า เป็นแบบวัดบุคลิกภาพแบบ เอ โดยให้ผู้ตอบรายงาน พฤติกรรมตนเองว่า มีการแสดงออกอย่างไรและได้ศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว มีแรงขับในการแข่งขันสูง มุ่งสัมฤทธิ์ผลและมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

ไฟด์แมนและโรสส์แมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 15 : อ้างอิงมาจาก Fireman and Roseman. 1974) กล่าวถึงแบบวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และ บี มี 3 แบบคือ

1. แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่สามารถทน เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ
2. มาตรฐานวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิงแฮม (Frammingham Type A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเองเช่นเดียวกับแบบที่หนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ผล การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ถึงความกดดันในการทำงาน

3. แบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey : JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูงเป็นบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำงานด้วยความรีบเร่ง ไม่ลดละต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่า ตนเองทำงานหนักและมีความต้องการผสมสัมฤทธิ์มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ รายงานว่ามีความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น รับรู้ว่าได้รับแรงเสริมจากการทำงานมากกว่าอีกทั้งยังมีระดับการศึกษาสูงกว่า

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นตัวประกอบสำคัญต่อความรับผิดชอบในการเรียน และยิ่งถ้ามีบุคลิกภาพแบบเอ ก็จะมีความรับผิดชอบสูงกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบบีด้วยเช่นกัน

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

งานวิจัยในต่างประเทศ

สตูรูปและคนอื่นๆ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 – 20 ; อ้างอิงจาก Strube and others. 1987) ได้ศึกษาสถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความพยายาม และความล้มเหลวไม่สอดคล้องกัน ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความพยายามมากขึ้น เพื่อให้ตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ได้

บูธเมนทอลล์ (ชมพูนุท พงษ์ศิริ. 2535 : 28 ; Bumenthal. 1978) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ของเด็กนักเรียนชายและหญิง ผลการศึกษาพบว่าเด็กนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะเป็นคนที่มีความเครียดสูงกว่าเด็กนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

ชวาทซ์และคนอื่นๆ (ปิยาภรณ์ กิจอุดมทรัพย์. 2539 : 24 ; อ้างอิงจาก Schwartz and other. 1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ที่ประสบความล้มเหลวในสถานการณ์ที่ไม่มีผู้ใดเคยประสบความสำเร็จเลย และในสถานการณ์ที่มีบางคนประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความมุ่งหวังความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จ แต่จะไม่เอาตัวเองไปผูกมัดกับงานที่ไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จ

ไควร์เวอร์และไวนด์เนอร์ (สุวรินทร์ โรจน์ขจรนภลัย. 2547 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Kleiwer and Weidner. 1987) ได้ศึกษาเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และระดับความมุ่งหวัง โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชาย จำนวน 32 คน และเด็กหญิงจำนวน 41 คน มีอายุระหว่าง 9-12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า เด็กทั้งสองกลุ่มได้ตั้งเป้าหมาย

ความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในการกระทำพฤติกรรม เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นตัวประกอบสำคัญต่อความรับผิดชอบในการเรียน และยังถ้ามีบุคลิกภาพแบบเอ ก็จะมี ความรับผิดชอบสูงกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบบีด้วยเช่นกัน

งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์วัฒนมงคล (2533 : 126 – 127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรม การศึกษาต่อ จำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ จำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคลและสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษา ต่อ ในการศึกษาจิตลักษณะพื้นฐานนั้น ศึกษาบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มากกว่า บุคคลที่ไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด ส่วนกลุ่มที่มีครอบครัว และมีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมากกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

ชมพู พงษ์ศิริ (2535 : 73 – 74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานของผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 105) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆ แบบยอมยอม

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นคนที่รักความก้าวหน้า มีความเพียรพยายามในการทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความรับผิดชอบในการทำงานมากกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

แมคแคนเลส (พิศิษฐ์ ตัณฑวณิช และคนอื่นๆ. 2542 : 89 ; อ้างอิงจาก Mc.Candless. 1968) กล่าวว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มักจะประสบความสำเร็จในการปลูกฝังลูกให้มีความรับผิดชอบภายในบ้าน เพราะพ่อแม่ต้องทำงานไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูกมาก

จากที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เด็กจะมีความ
 รับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่าเด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์น และโฮเวิร์ด (John and Howard.1975 :89) มีความเห็นว่าตั้งแต่เกิดมา
 มนุษย์ต้องการสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวการยอมรับในสังคม ซึ่งระดับชั้นในสังคมถือ
 เกณฑ์จากขนาดของครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวกับรายได้อันอาจรวมไปถึงการศึกษาที่
 ส่งผลถึงระดับของรายได้ด้วย

งานวิจัยในประเทศ

สากล เขียสกุล (2523 : 79) ได้ศึกษาความคาดหวังของมารดาไทยเกี่ยวกับระดับ
 การศึกษาของบุตรพบว่า มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของ
 บุตรสูงกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาน่าจะมี
 ความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

สคาร์ท (ศรีรัตน์ ชัญจน์นธ์. 2546 ; อ้างอิงจาก Scarth. 1973 : 3168 A) ได้
 ศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความพร้อมของเด็กอนุบาล พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นตัว
 ทำนายความพร้อมของเด็กและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับฐานะทางเศรษฐกิจของ
 ผู้ปกครองนั้น คือ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของเด็ก

งานวิจัยในประเทศ

จรินาฏ สุทธานุกุล (2533 : 29) สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวกับสติปัญญา
 ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่
 มีการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

วีรวรรณ วรสุข. (2540 : 122 - 127) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและสาเหตุ
 ของการประพฤติดังกล่าว นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ
 ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มี
 พฤติกรรมและการประพฤติดังกล่าวประเภทไม่รุนแรง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01 นักเรียนที่บิดามารดามีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ประพฤติผิดมากที่สุด นักเรียนที่บิดา

มารดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประพฤติผิดน้อยที่สุด และการประพฤติผิดประเภทรุนแรง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่บิดามารดาที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี ประพฤติผิดน้อยที่สุด

จิตรารภรณ์ พัฒนาศิริ (ศรีรัตน์ ชฎอนันต์. 2546 ; อ้างอิงจาก จิตรารภรณ์ พัฒนาศิริ. 2535) กล่าวว่า มารดาของเด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน คือ มารดาที่มีระดับการศึกษาสูงให้การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการต่าง ๆ ดีกว่ากลุ่มของมารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาน่าจะมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.8.1.1 ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว

กุลวรรณ วิทยาวงศ์จุ (2526 : 5 – 7) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่า หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่มีปฏิบัติต่อกัน พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ และ พฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อกันในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถจำแนกพฤติกรรมได้ดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่และลูกได้ทำกิจกรรมร่วมกันในการพักผ่อนเมื่อมีเวลาว่าง
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการแสดงความคิดเห็น และรับรู้เกี่ยวกับทุกขสข ความลับในเรื่องต่าง ๆ ของพ่อแม่ เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาทางการงาน
3. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่บุตรได้มีส่วนร่วมกับการบิดามารดาในการตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน
4. การเห็นชอบของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกในลักษณะของการเห็นด้วยกับการกระทำ ความคิดเห็นของลูก เช่น การไม่ปฏิเสธข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น หรือ การกระทำต่างๆของบุตร
5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับรู้ว่าลูกเป็น พฤติกรรมแสดงถึงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อบุตร เช่น การช่วยคลี่คลายปัญหาต่างๆ การให้ความเป็นกันเอง

6. ความไว้วางใจของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงความไว้วางใจในตัวลูกว่าสามารถปฏิบัติตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมของเพื่อนๆ ลูก หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการเห็นด้วยกับการที่ลูกไปมีกิจกรรมกับเพื่อนๆ โดยที่ไม่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรค หรือแสดงออกถึงความไม่พอใจในการไปร่วมกิจกรรม

8. การที่บุตรยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ หมายถึง การที่ลูกแสดงพฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรมต่างๆ มาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้าน การเรียน การทำงาน ค่านิยมและทัศนคติ และยินยอมการทำตามเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี

9. ความรักและความเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของลูกที่มีแสดงต่อพ่อแม่ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรัก ความเคารพของพ่อแม่ โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

10. การไม่มีข้อกำหนดมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงพฤติกรรมที่เป็นข้อกำหนดหรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป

11. การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงการกระทำใดๆ ที่แสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่น การลงโทษอย่างรุนแรง การไม่ยืดหยุ่นกับระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามระเบียบวินัยเคร่งครัด ไม่คำนึงถึงความพร้อม

12. การไม่ปกป้องคุ้มครองเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกอย่างไม่ปกป้องคุ้มครองลูกมากเกินไป หรือไม่แสดงพฤติกรรมต่างๆ เหมือนหนึ่งลูกไม่มีความสามารถในการดูแลตนเองได้ หรือเหมือนลูกเป็นเด็กๆ

13. การที่พ่อแม่ไม่ค่อยย่อหย่อนถึงความสำเร็จมากเกินไป หมายถึง พ่อแม่ไม่ค่อยย่อหย่อนหรือบรรเทาให้บุตรได้รับความสำเร็จในการทำงานมากจนเกินไป เช่น ไม่เคียดขี้เนื้อให้ลูกกระทำการต่างๆ มากเกินไป

14. การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้กำลังใจส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน ทั้งการกระทำและด้วยคำพูด

15. ความกลมเกลียวของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่กระทำต่อกันในลักษณะที่ไม่มีความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยคำที่ถ้อยอาศัยกัน

จะเห็นได้ว่า ความรักใคร่ผูกพันในครอบครัวเป็นรากฐานของความสุขของชีวิต เป็นรากฐานของความเป็นปึกแผ่นแห่งสังคมของประเทศชาติบ้านเมืองและของโลกในที่สุด ชีวิตสังคมย่อมตั้งต้นมาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวแตกแยกหรือขาดความผูกพันรักใคร่ต่อกัน ชีวิตในสังคมก็จะแตกแยกประจวบตามตัว ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาในที่สุด (ฝน แสงสิงแก้ว .2524 : 35 - 36)

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

นิพนธ์ คันทเสรี (2528 : 40 - 44) ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่าครอบครัวที่ขาดมนุษย์สัมพันธ์โดยเฉพาะระหว่างพ่อแม่ มีผลร้ายต่อจิตใจลูก ๆ มากที่สุด ลูกจะขาดความรักจากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ทะเลาะกันเพราะมีแต่ความทุกข์ ไม่มีความรัก ความอบอุ่น ที่จะแบ่งปันให้แก่ลูก แต่ถ้าพ่อแม่รักกันดี มีความผาสุก เด็กก็จะมีความรักอย่างเปี่ยมล้นสำหรับลูกด้วย ลูกที่เติบโตมาจากครอบครัวที่แตกแยกในความสัมพันธ์ ย่อมจะมีบุคลิกภาพและสุขภาพจิตที่มีปัญหาในตนเองและผู้อื่น

จากการศึกษาค้นพบว่า สิ่งที่ได้ๆ โดยเฉพาะวัยรุ่นมีความอดทนน้อยที่สุด คือการที่พ่อแม่ขาดความคงเส้นคงวาในการวางระเบียบวินัย ในทางปฏิบัติแล้วเรามักพบว่าพ่อแม่มักจะวางกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไปตามอารมณ์มากกว่าจะใช้เหตุผล การลงโทษก็เป็นไปตามอารมณ์ของพ่อแม่ด้วยเช่นกัน การขาดความคงเส้นคงวาในการอบรมเด็กจะทำให้เกิดความคลอนแคลนในสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูก และเด็กกับพี่น้อง (จรรยา สุวรรณทัต. 2545 : 73 – 74) ดังนั้นการรักษาความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัยจึงมีความสำคัญยิ่งในการสร้างเสริมบรรยากาศที่ราบรื่นและการสร้างความยุติธรรมในครอบครัวอันจะยังผลให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีค่า มีความสำคัญ ซึ่งนำไปสู่ความภาคภูมิใจในตนเองและสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ นั่นคือความมีวินัยนั่นเอง

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว น่าจะมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

กาญจนา ปราบพล (2532 : 168 – 169) ได้กล่าวถึง เทคนิคการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด
2. ในระยะเริ่มต้นของการสอนไม่ควรบังคับให้นักเรียนพูดถ้าไม่พร้อม

3. ใช้อุปกรณ์และสื่อช่วยสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น
4. คิดวิธีทำให้นักเรียนไม่เครียด
5. ศึกษาความสนใจของนักเรียนและแทรกความสนใจนั้นไว้ในบทเรียน
6. สร้างบรรยากาศที่ทำให้นักเรียนไม่อายเวลาทำผิด
7. ถ้าสอนสนทนา ควรสอนประโยคที่นำไปใช้ได้
8. เวลาสอนไม่ควรใช้การแปลเป็นเทคนิคการสอน

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน งานวิจัยในต่างประเทศ

ราบี (Rabie. 1979 : 3095A) ได้สรุปผลการวิจัยว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ในประเทศอิหร่านไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะด้านการพูด เพราะขาดวัสดุอุปกรณ์การสอน หรือสื่อทัศนูปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

งานวิจัยในประเทศ

จันทร์ คุปตะวาทีน. (2521 : 71) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษต่อปัญหาการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นปัญหามาก มีดังนี้

1. โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น เช่น หนังสือ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง ห้องปฏิบัติการทางภาษา นอกจากนี้ยังพบว่าครูไม่มีโอกาสใช้โทรทัศน์ การศึกษาประกอบการสอนภาษาอังกฤษอีกด้วย

2. ครูบางคนไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอน เนื่องจากเห็นว่าเสียเวลาและแรงงานในการทำอุปกรณ์

3. ครูไม่มีเวลาและความสามารถพอที่จะจัดอุปกรณ์การสอนขึ้นใช้เอง

วลีวรรณ ศรีเตชะวิวัฒน์ (จักรินทร์ พริ้งทองฟู. 2546 : 25 ; อ้างอิงจาก วลีวรรณ ศรีเตชะวิวัฒน์. 2536) ได้ศึกษาปัญหานักศึกษาวิทยาลัยอาชีวะกลุ่มภาคเหนือ พบว่าบรรยากาศในห้องเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียน ได้แก่ ห้องเรียนร้อนอบอ้าว อาคารเรียน อาคารปฏิบัติการแต่ละหลังอยู่ใกล้กัน ทำให้เกิดเสียงรบกวนห้องเรียน และห้องปฏิบัติการแออัด ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

จากงานวิจัยที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่า บรรยากาศการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน วิธีการสอนล้วนแต่เป็นการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนต่างกัน มีความรับผิดชอบด้านการเรียนแตกต่างกัน

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.9.1.1 ความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ประหยัด ทองมาก (2526 : 8) กล่าวถึงความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูมีความสำคัญที่สุด เมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียน ครูจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดรองไปจากพ่อแม่ และได้ศึกษาความเจริญเติบโตของเด็กอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับธรรมชาติจิตใจ และความต้องการของเด็ก ครูจึงมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ จิตใจและความประพฤติของเด็ก มีผู้กล่าวว่า ครูเป็นพ่อแม่คนที่สองของเด็ก กล่าวคือ ครูมิใช่เพียงแต่ให้ความรู้ในห้องเรียนอย่างเดียว แต่เป็นผู้อบรมกล่อมเกลานิรันดร์ใจคอและความประพฤติของเด็ก ดังนั้นการที่เด็กจะมีความสุขและเรียนหนังสือได้ดีนั้น จึงอยู่ที่วิถีทางที่ครูจะปฏิบัติต่อเด็ก ช่วยเหลือเด็กในด้านการเรียน การแสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก การช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และการเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

ธเนศ ขำเกิด (2533 : 7) กล่าวถึง ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีนํ้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดง ความเคารพรัก ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้ แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรัก ความผูกพัน เอื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2533 : 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้ว จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

นารี โนภิระ (2536 : 9) กล่าวว่าสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมี สัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

พรณี ช. เจนจิต (2538 : 253) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่าครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย

ไม่ตึงเครียด ให้ได้รู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่างๆ ตามที่ได้กมอง อย่างเห็นว่าความกลัว ความวิตกกังวลของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับให้เด็กต้องทำ แต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะทำให้เด็กตั้งใจเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูให้ความรัก ความเอาใจใส่นักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน และให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

งานวิจัยในต่างประเทศ

แฟลนเดอร์ และเลวิส (ซีรวัดน์ นิเจนตร. 2528 : 27 – 28 ; อ้างอิงมาจาก Flanders and Lewis. 1971) ได้ทดลองให้เด็กนักเรียนเรียนเนื้อหาเดียวกัน แต่สร้างบรรยากาศให้ต่างกัน พบว่า เด็กนักเรียนที่เป็นประชาธิปไตย ครูสนใจนักเรียนเป็นอันดับแรก เน้นให้เด็กแสดงบทบาทต่างๆ และลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีความวิตกกังวล สามารถแก้ปัญหาได้ดี และมีบูรณาการทางอารมณ์ ส่วนในชั้นเรียนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เด็กจะมีความวิตกกังวลสูง เนื่องจากครูชอบออกคำสั่งและคอยบงการให้นักเรียนทำตามอยู่เสมอ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมถอยหนี เฉื่อยชาในด้านการเรียน ก้าวร้าวและเป็นปฏิปักษ์กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน รวมทั้งมีความสับสนทางอารมณ์ด้วย

โคแกน (Cogan. 1975 : 135 – 139) ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ยิ่งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักเรียนที่มีความศรัทธาในตัวครูจะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครูมีผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูไม่ดี

งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2523 : 53 – 67) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนความรู้สึกความรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีครูแบบประชาธิปไตย ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนความรับผิดชอบ และมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบอัตตาธิปไตยคือ อำนาจเด็ดขาดครูมีสิทธิเพียงผู้เดียว โดยที่มีการปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตยคือ ครูที่ให้โอกาสนักเรียนได้มีสิทธิ

ในชั้นเรียน เช่น เลือกตั้งหัวหน้าห้องทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และให้ความร่วมมือกับหมู่คณะและมีความรับผิดชอบสูง

พิจิตรา พงษ์จินดากร (2525 : 94-96) ทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบดีกว่าวิธีสอนแบบธรรมดา และมีความคงทนของการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ

บุปผา ประทีปทอง (2542 : 88) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยทางการเรียนสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะครูให้ความรัก ความเข้าใจนักเรียนอย่างจริงจัง พร้อมทั้งยอมรับและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ณรงค์ เส็งประชา. (2538 : 166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัวหรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตนเอง

กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ยึดมั่นในประเพณีน้อยลง สร้างค่านิยมและความรู้ใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น
2. สอนให้รู้จักแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มในการเล่นกีฬา หรือทำงานร่วมกัน
3. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เช่น ความเป็นตัวของตัวเอง แบบของอารมณ์ เอกลักษณะเฉพาะของตนเอง ความคิดเห็นของตนเอง ฯลฯ
5. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวมากกว่าการใช้อำนาจ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียน ลักษณะของกลุ่มเพื่อนจะมีผลต่อทัศนคติและความรับผิดชอบในการเรียนเมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลไปด้วยแต่ถ้าพฤติกรรมของสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา

พะยอม ธีรยุทธ (2540 : 8) ให้ความหมายของความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่า หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อกันในห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมมือกันในด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ ไป

สมพร พรหมจรรย์. (2540 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนหมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือ ปรึกษาซึ่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

ชนนุช บุญสิทธิ์. (2545 : 5) กล่าวว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการใช้วาจา การแสดงกริยาท่าทางอันประกอบด้วย ลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียน ลักษณะของกลุ่มเพื่อนจะมีผลต่อทัศนคติและความรับผิดชอบในการเรียนเมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลไปด้วยแต่ถ้าพฤติกรรมของสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา

2.10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนแลนด์ (สุรัชย์ โกศิยะกุล. 2526 : 32 ; อ้างอิงมาจาก Groulund.1959) ศึกษาปัญหาในการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

เดอคอสเตอร์ (Decoster. 1971 : 5789 – A) ศึกษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์

ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (2535 : 97) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

บุปผา ประทีปทอง (2542 : 88) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยทางการเรียนสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อมรรัตน์ ศรีเจริญพรรณ (2546 : 76) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนและเพื่อนมีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันในการเรียน มีความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนด้วยความสามัคคี เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

3.1 ประวัติโรงเรียน หนองแค “สรกิจพิทยา”

โรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" เป็นโรงเรียนสหศึกษา เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีเนื้อที่ 29 ไร่ 2 งาน ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองแค อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ผู้ริเริ่มในการขอจัดตั้งโรงเรียน ได้แก่ พระครูสรกิจพิมล เจ้าอาวาสวัดมงคลที่ปาราม ขณะนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบลหนองตะเฒ่า อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี และนายหมั

พร ตัณฑพานิช นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองแคขณะนั้น ได้เสนอเรื่องไปยัง
กระทรวงศึกษาธิการ โดยได้รับการสนับสนุนจากพลตรีประมาณ อดิเรกสาร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดสระบุรี และดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอุตสาหกรรม ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้
จัดตั้งโรงเรียนมัธยมวิสามัญขึ้นในอำเภอหนองแค โดยใช้นามของพระครูสุจริตพิมล เป็นสร้อยของ
โรงเรียนว่า หนองแค "สรกิจพิทยา" ตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ.2499 เริ่มเปิดสอนมัธยมปีที่ 4 จำนวน 1 ห้อง มี
นักเรียนมาสมัคร 29 คน เป็นชาย 21 คนหญิง 8 คน โดยใช้ศาลาการเปรียญวัดสุจิตาราม (ธรรมนิสงฆ์
ของวัดมงคลที่ปาราม) เป็นสถานที่เรียนชั่วคราวเปิดเรียนเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2499 จัดหวัดได้
แต่งตั้ง นายสนอง อัมพรรัตน์ ซึ่งรักษาการณแทนครูใหญ่โรงเรียนนาเริงราษฎร์บำรุงมารักษาการณ
แทนครูใหญ่ โรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" และขอเืมตัว นางสาวทิพย์วัลย์ คำอ่วม ครูโรงเรียน
วัดเกาะลอยมาเป็นครูประจำชั้น มีพระครูสุจริตพิมลเป็นผู้อุปการะ ใช้อักษร ย่อว่า "ส.บ. 19"

ปีการศึกษา 2500 กรมสามัญศึกษาให้งบประมาณ 150,000 บาท เพื่อสร้างอาคาร
เรียน 4 ห้อง ณ ที่ดินซึ่งซื้อใหม่ในเดือนกันยายนได้ย้ายจากศาลาวัดมาอยู่ที่อาคารสร้างใหม่ ขณะนั้น
มีครู 5 คน ต่อมาได้งบประมาณ 150,000 บาท เพื่อต่อเติมอาคารให้เต็มรูปแบบ

ปีการศึกษา 2504 - 2508 สร้างโรงอาหาร หอประชุม 1 หลัง บ้านพักครู 1 หลังบ้านพัก
ภารโรง 1 หลัง เป็นเงินทั้งสิ้น 210,000 บาท

ปีการศึกษา 2510 จังหวัดได้มีคำสั่งย้ายนายสนอง อัมพรรัตน์ ไปเป็นครูช่วยราชการ
ที่โรงเรียนสุรวิทยาคาร อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี และแต่งตั้งนายณรงค์ นุตคำแหง ครูตรี
โรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" เป็นผู้อำนวยการณแทนครูใหญ่

ปีการศึกษา 2512 กรมสามัญศึกษา แต่งตั้งนายสำรวม ศึกษาพรต ครูโทโรงเรียนวัด
เขมาภิตาราม จังหวัดนนทบุรี มาดำรงตำแหน่งครูใหญ่ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2512

ปีการศึกษา 2513 ได้รับงบประมาณสร้างโรงฝึกงานคหกรรมและเข้าอยู่ในโครงการ
คมช. เปลี่ยนอักษรย่อชื่อโรงเรียนจาก "ส.บ. 19" เป็น "น.ค.ส." และใช้สี ฟ้า - แดง เป็นสีประจำ
โรงเรียน

ปีการศึกษา 2521 กรมสามัญศึกษา อนุมัติให้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปีการศึกษา 2522 เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.4) จำนวน 2 ห้องและในปี
นี้กรมสามัญศึกษา ได้มีคำสั่งยุบโรงเรียนหนองแค มารวมกับโรงเรียนหนองแค"สรกิจพิทยา"

ปัจจุบันโรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" จัดการศึกษาเต็มรูปแบบเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่
โดยมีนายพิษัมพร ศรีพันธุ์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จัดการศึกษาชั้น ม.ต้นแบบ 9-9-9 และชั้น ม.
ปลายแบบ 6-5-4 รวม 42 ห้องเรียน

3.2 ข้อมูลนักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1										
ห้อง	1/1	1/2	1/3	1/4	1/5	1/6	1/7	1/8	1/9	รวม
ชาย	20	23	22	20	21	19	21	17	20	183
หญิง	22	19	21	22	21	21	22	23	22	193
รวม	42	42	43	42	42	40	43	40	42	376

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2										
ห้อง	2/1	2/2	2/3	2/4	2/5	2/6	2/4	2/8	2/9	รวม
ชาย	21	23	22	24	28	20	18	19	17	192
หญิง	22	20	21	21	17	21	23	23	25	193
รวม	43	43	43	45	45	41	41	42	42	385

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3										
ห้อง	3/1	3/2	3/3	3/4	3/5	3/6	3/7	3/8	3/9	รวม
ชาย	14	18	25	24	21	18	21	24	21	186
หญิง	28	24	17	15	19	25	19	18	18	183
รวม	42	42	42	39	40	43	40	42	39	369

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4										
ห้อง	4/1	4/2	4/3	4/4	4/5	4/6	รวม			
ชาย	10	12	9	16	8	37	92			
หญิง	40	37	27	28	32	5	169			
รวม	50	49	36	44	40	42	261			

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5										
ห้อง	5/1	5/2	5/3	5/4	5/5	รวม				
ชาย	6	8	19	19	15	67				
หญิง	36	36	18	25	26	141				

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,130 คน เป็นนักเรียนชาย 561 คน และนักเรียนหญิง 569 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 376 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane.1967: 886-887) เป็นนักเรียนชาย 187 คน และนักเรียนหญิง 189 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยมีระดับชั้นและเพศเป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยแบ่งประชากรออกเป็น 3 ระดับชั้น ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 376 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 385 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 369 คน
2. ผู้วิจัยแบ่งประชากร 3 ระดับชั้นในข้อ 1 ออกเป็นเพศชายและเพศหญิง ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 376 คนเป็นนักเรียนชาย 183 คน และนักเรียนหญิง 193 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 385 คน เป็นนักเรียนชาย 192 คน และนักเรียนหญิง 193 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 369 คนเป็นนักเรียนชาย 186 คน และนักเรียนหญิง 183 คน
3. ผู้วิจัยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane.1967: 886-887) จากประชากร ได้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 3: 1 จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 376 คนเป็นนักเรียนชาย 187 คน และนักเรียนหญิง 189 คน โดยจำแนกเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 125 คนเป็นนักเรียนชาย 61 คน และนักเรียนหญิง 64 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 128 คน เป็นนักเรียนชาย 64 คน และนักเรียนหญิง 64 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 123 คนเป็นนักเรียนชาย 62 คน และนักเรียนหญิง 61 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นและเพศ

ระดับชั้น	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	183	61	193	64	376	125
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	192	64	193	64	385	128
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	186	62	183	61	369	123
รวม	561	187	569	189	1,130	376

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถามปัจจัยที่ต่อความรับส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หนองแค “สกริกพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แบ่งเป็น 7 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามความรับผิดชอบ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตัวอย่าง แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมคำลงในช่องว่าง ตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ปัจจุบันนักเรียนมีอายุ.....ปี (หากเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

3. นักเรียนได้เกรดเฉลี่ยสะสมในเทอมที่ผ่านมา.....
4. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ต่อเดือน
5. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
 - () ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - () ปริญญาตรี
 - () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพเป็นแบบทดสอบรายงานตนเอง แบ่งเป็นบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ของเจนกินส์ (Jenkins ' Activity Survey)

2.3 สร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 2.1 และ 2.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert scale type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์วณิ กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 17 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค "สรีกษิตวิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง - 2.828 – 6.532

2.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7853

ตัวอย่าง แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่องว่างหลังข้อความข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	นักเรียนเป็นคนที่เริ่มต้นทำอะไรแล้ว ต้องทำให้เสร็จ					
00	นักเรียนรู้สึกทนไม่ได้ถ้าต้องร่วมงานกับคนที่ ไม่ตั้งใจในการทำงานอย่างจริงจัง					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มี ความหมายเชิงบวก	ข้อความที่มี ความหมายเชิงลบ
จริงที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
จริง	4 คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	3 คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของอัจนรา วงศ์วัฒนมงคล (2533 : 57-58) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

ผู้ที่ได้คะแนน	26-50	หมายถึง	มีบุคลิกภาพแบบ เอ
ผู้ที่ได้คะแนน	10-25	หมายถึง	มีบุคลิกภาพแบบ บี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่าง

นักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
ของ ธาราวดี อธิมาตรานนท์ (2548 : 130-131)

3.3 สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ให้สอดคล้องกับ
นิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 3.1 และ 3.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert scale type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3
คน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์วณิ กริทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ และ
อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมา
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

3.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้ว 16 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรีกพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดย
ใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.248 –
5.667

3.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 3.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหา
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ .7958

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องว่างหลังข้อความช่องใด
ช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิกใน ครอบครัว นักเรียนช่วยผู้ปกครองและสมาชิกใน ครอบครัวทำงานบ้าน					
00	การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัว ต่อนักเรียน ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวส่งเสริม ให้นักเรียนเรียนในสิ่งที่สนใจ					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มี ความหมายเชิงบวก	ข้อความที่มี ความหมายเชิงลบ
จริงที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
จริง	4 คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	3 คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัย
ครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ของ มะลิวัลย์ พร้อมจิตร (2547 : 116 – 117)

4.3 สร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 4.1 และ 4.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert scale type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์เวรณี กริทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

4.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้ว 11 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้น ที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สวริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 7 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.694 – 6.971

4.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 4.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8498

ตัวอย่าง แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่องว่างหลังข้อความช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อความ		จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	สถานที่ สภาพห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสมกับการเรียนการสอน					
00	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนมีเพียงพอกับการใช้งาน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มี ความหมายเชิงบวก	ข้อความที่มี ความหมายเชิงลบ
จริงที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
จริง	4 คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	3 คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัย
ครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

5.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
กับครู เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ของ มะลิวัลย์ พร้อม
จิตร (2547 : 117 – 119)

5.3 สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 5.1 และ 5.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert scale type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์เวรณี กริทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ และอาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

5.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้ว 17 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้น ที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.294 – 8.647

5.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 5.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9318

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องว่างหลังข้อความข้อใด ข้อหนึ่ง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู เมื่อมีปัญหาการเรียน นักเรียนไม่รีรอที่จะไปปรึกษาครู					
00	การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ครูสนใจสอบถามปัญหาการเรียนของนักเรียนอยู่เสมอ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
(คะแนน)		(คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

6.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

6.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของ มะลิวัลย์ พร้อมจิตร (2547 : 119 – 120)

6.3 สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 6.1 และ 6.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert scale แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสณา จุฬรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

6.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้ว 11 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้น ที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริจิตพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 9 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.782 – 5.095

6.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 6.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8672

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความช่องใด ช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	เวลามีปัญหาการเรียน เพื่อน ๆ และนักเรียน ช่วยกันจับ กลุ่มติวหนังสือ					
00	นักเรียนมีความสุขเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามความรับผิดชอบ

7.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

7.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ของ กนกวรรณ การุญ (2547: 98 – 99)

7.3 สร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 7.1 และ 7.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert scale type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

7.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้ว 18 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.248 – 13.748

7.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 7.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7854

ตัวอย่าง แบบสอบถามความรับผิดชอบ

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่องว่างหลังข้อความข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อความ		จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ก.ความรับผิดชอบด้านส่วนตัว นักเรียนตื่นนอนทันเวลาที่จะมาเรียนเสมอ					
00	ข.ความรับผิดชอบด้านการเรียน เมื่อนักเรียนทำการบ้านไม่เสร็จ นักเรียนจะไม่เข้าเรียนวิชานั้น					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มี ความหมายเชิงบวก	ข้อความที่มี ความหมายเชิงลบ
จริงที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
จริง	4 คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	3 คะแนน	3 คะแนน

จริงน้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีความรับผิดชอบมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีความรับผิดชอบปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีความรับผิดชอบน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการ โรงเรียนหนองแค “สริกจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 376 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเก็บข้อมูลโดยอาจารย์วรารักษ์ ยิ้มแย้ม อาจารย์แนะแนวของโรงเรียนหนองแค “สริกจพิทยา” ระหว่างวันที่ 20 – 25 กรกฎาคม 2549 และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ กล่าวคือ ตอบคำถามครบทุกข้อ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t- test
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา(α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1
 - 3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณา F- Distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าความรับผิดชอบในรูปคะแนนดิบ
$\hat{Y}_1$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าความรับผิดชอบด้านส่วนตัวในรูปคะแนนดิบ
$\hat{Y}_2$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าความรับผิดชอบด้านการเรียนในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าความรับผิดชอบในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_1	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าความรับผิดชอบด้านส่วนตัวในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_2	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าความรับผิดชอบด้านการเรียนในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน

a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
SE _b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X ₁	แทน	นักเรียนเพศชาย
X ₂	แทน	นักเรียนเพศหญิง
X ₃	แทน	อายุ
X ₄	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X ₅	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
X ₆	แทน	ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี
X ₇	แทน	ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษاپริญญาตรี
X ₈	แทน	ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี
X ₉	แทน	บุคลิกภาพ
X ₁₀	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
X ₁₁	แทน	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
X ₁₂	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X ₁₃	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	ความรับผิดชอบ
Y ₁	แทน	ความรับผิดชอบด้านส่วนตัว
Y ₂	แทน	ความรับผิดชอบด้านการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และ ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรวงพิทยาศาสตร์” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และ ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรวงพิทยาศาสตร์” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และบุคลิกภาพ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	187	49.73
หญิง	189	50.27
รวม	376	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
2. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	292	77.66
ปริญญาตรี	54	14.36
สูงกว่าปริญญาตรี	30	7.98
รวม	376	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.27 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 49.73

จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 77.66 รองลงมาผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 14.36 และผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 7.98

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
อายุ	13.55	1.06	วัยรุ่นตอนต้น
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.86	.69	สูง
บุคลิกภาพ	2.81	.43	แบบเอ
ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง	13,513.30	11,248.41	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว	3.79	.60	ดี
ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน	3.64	.62	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.73	.53	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.34	.65	ดีพอใช้
ความรับผิดชอบ	3.85	.57	มาก

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริจิตพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง มีบุคลิกภาพแบบเอ มีฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองปานกลาง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวดี มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้ และมีความรับผิดชอบมาก

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่มีต่อความ
 รับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกสิพทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความรับผิดชอบของ
 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกสิพทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ปัจจัย	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	Y
X ₁	1.000	-1.00**	.084	-.344**	.059	.082	-.174*	.130	.028	-.231**	-.102	-.051	-.241**	-.201**
X ₂		1.000	-.084	.344**	-.059	-.082	.174	-.130	-.028	.231**	.102	.051	.241**	.201**
X ₃			1.000	-.263	-.255**	.160*	-.055	-.111	-.071	-.082	-.098	-.052	.87	.035
X ₄				1.000	.224**	-.327**	.186**	.130	.166*	.352**	.146*	.210**	.149*	.211**
X ₅					1.000	-.229**	-.033	.300**	.148*	-.016	.131	.083	-.025	.008
X ₆						1.000	-.660**	-.281**	-.104	-.024	-.101	-.057	-.127	-.123
X ₇							1.000	-.536**	-.076	.057	.114	.018	.127	.066
X ₈								1.000	.214**	-.045	-.033	.041	-.020	.053
X ₉									1.000	.219**	.225	.288**	.200**	.295**
X ₁₀										1.000	.287**	.478**	.523**	.630**
X ₁₁											1.000	.459**	.290**	.300**
X ₁₂												1.000	.505**	.622**
X ₁₃													1.000	.028
Y														1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ นักเรียนเพศหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) บุคลิกภาพ (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{12})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ นักเรียนเพศชาย (X_1)

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_3) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_5) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี (X_6) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ปริญญาตรี (X_7) และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญญาตรี (X_8) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{13})

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 5-10

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	46.098	11.525	56.544**
Residual	371	75.616	.204	
Total	375	121.714		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า มี 4 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₀	.366	.055	.387	.501	.251	125.532**
X ₁₀ X ₄	.243	.046	.283	.581	.338	95.115**
X ₁₀ X ₄ X ₁₂	.236	.043	.226	.595	.354	67.815**
X ₁₀ X ₄ X ₁₂ X ₁₃	-.165	.036	-.189	.615	.379	56.544**
a = 1.428						
R = .615						
R ² = .379						
SE _{est} = .452						

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X₁₀) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X₄) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₁₂) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₃) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 37.90

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.428 + .366 X_{10} + .243 X_4 + .236 X_{12} - .165 X_{13}$$

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .387 X_{10} + .283 X_4 + .226 X_{12} - .189 X_{13}$$

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	5	54.690	10.938	33.571**
Residual	370	120.562	.326	
Total	375	175.242		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า มี 5 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₀	.400	.070	.310	.390	.152	67.019**
X ₁₀ X ₄	.314	.058	.278	.480	.230	55.694**
X ₁₀ X ₄ X ₁₂	.292	.055	.276	.504	.254	42.263**
X ₁₀ X ₄ X ₁₂ X ₁₃	-.271	.045	-.271	.544	.296	38.997**
X ₁₀ X ₄ X ₁₂ X ₁₃ X ₃	.085	.029	.139	.559	.312	33.571**

a = .437

R = .559

R² = .312

SE_{est} = .571

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{13}) และอายุ (X_3) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 31.20

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y}_1 = .437 + .400 X_{10} + .314 X_4 + .292 X_{12} - .271 X_{13} + .085 X_3$$

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z_1 = .310 X_{10} + .278 X_4 + .276 X_{12} - .271 X_{13} + .139 X_3$$

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	3	43.854	14.618	65.494**
Residual	372	83.029	.223	
Total	375	126.883		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่า มี 3 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตวิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₀	.435	.057	.449	.524	.274	141.436**
X ₁₀ X ₄	.212	.042	.249	.579	.336	94.278**
X ₁₀ X ₄ X ₉	.136	.037	.100	.588	.346	65.494**
a = .985						
R = .588						
R ² = .346						
SE _{est} = .472						

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากตาราง 10 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตวิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X₁₀) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X₄) และ บุคลิกภาพ (X₉) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตวิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 34.60

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตวิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตวิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y}_2 = .985 + .435 X_{10} + .212 X_4 + .136 X_9$$

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจิตวิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z_2 = .449 X_{10} + .249 X_4 + .100 X_9$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,130 คน เป็นนักเรียนชาย 561 คน และนักเรียนหญิง 569 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 376 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane.1967: 886-887) เป็นนักเรียนชาย 187 คน และนักเรียนหญิง 189 คน ซึ่ง

ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยมีระดับชั้นและเพศเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7853

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7958

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 7 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8498

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9318

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8672

ตอนที่ 7 แบบสอบถามความรับผิดชอบ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7854

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการ โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 376 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเก็บข้อมูลโดยอาจารย์วราภรณ์ ยิ้มแย้ม

อาจารย์แนะแนวของโรงเรียนหนองแค “สริกจพิทยา” ระหว่างวันที่ 20 – 25 กรกฎาคม 2549 และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ กล่าวคือ ตอบคำถามครบทุกข้อ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนกับความรับผิดชอบต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ นักเรียนหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) บุคลิกภาพ (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{12})
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ นักเรียนชาย (X_1)
3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_3) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_5) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี (X_6) ระดับการศึกษาของ

ผู้ปกครอง : ปริญาตรี (X_7) และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญาตรี (X_8) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{13})

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{12}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{13}) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 37.90

5. สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่

5.1 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.428 + .366 X_{10} + .243 X_4 + .236 X_{12} - .165 X_{13}$$

5.2 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .387 X_{10} + .283 X_4 + .226 X_{12} - .189 X_{13}$$

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{13}) และอายุ (X_3) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 31.20

7. สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่

7.1 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y}_1 = .437 + .400 X_{10} + .314 X_4 + .292 X_{12} - .271 X_{13} + .085 X_3$$

7.2 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z_1 = .310 X_{10} + .278 X_4 + .276 X_{12} - .271 X_{13} + .139 X_3$$

8. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) และบุคลิกภาพ (X_9) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 34.60

9. สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้แก่

9.1 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y}_2 = .985 + .435 X_{10} + .212 X_4 + .136 X_9$$

9.2 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z_2 = .449 X_{10} + .249 X_4 + .100 X_9$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ที่ระดับนัยสำคัญ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ นักเรียนหญิง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1 นักเรียนหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่สามของโรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนหญิงเป็นเพศที่ละเอียดถี่ถ้วน มีความอดทน เชื่อฟังผู้ใหญ่จะถูกอบรมให้อยู่ในกรอบประเพณี ผู้ใหญ่จะปลูกฝังให้รับผิดชอบงานในบ้าน ไม่ได้ออกไปวิ่งเล่นเหมือนเพศชาย นอกจากนี้พัฒนาการด้านร่างกายพัฒนาเร็วกว่าเพศชาย มีร่างกายที่สูงใหญ่เร็วกว่า ทำให้ผู้ปกครองมอบหมายงานและไว้วางใจให้รับผิดชอบงานมากกว่าเพศ

ชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาร์ท (Smart.1967 : 536-537) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ พัฒนาการของเด็กและสัมพันธภาพที่มีต่อครอบครัว ซึ่งพบว่าความรับผิดชอบนั้นแม้จะเริ่มในวัยเด็กก็ตาม แต่จะพัฒนาการสู่วัยรุ่น จากวัยรุ่นสู่ผู้ใหญ่ซึ่งจากผลการวิจัยอันเดียวกันพบว่าเด็กหญิงจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กชายและงานวิจัยของบัดเตอร์เวิร์ท (วิพัฒน์ รักษาเคน. 2531 ; อ้างอิงจาก Butterwarth.1974) ที่ได้ศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ (สุจิตร์ ศิริรัตน์.2522:106) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติระดับอุดมศึกษา พบว่า นักศึกษาหญิงมีนิสัยและทัศนคติดีกว่านักศึกษาชาย เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้อยู่ในกรอบประเพณีมีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอน และมีความรับผิดชอบสูงจึงส่งผลให้มีนิสัยและทัศนคติดีไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จรรจา ฉินศิริเศรษฐ (2543 : 80) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 440 คน พบว่า เพศหญิง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทัศนคติด้านการเรียนภาษาอังกฤษ นิสัยด้านการเรียน ปัจจัยการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง บรรยากาศการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ของโรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีความต้องการพัฒนาผลการเรียนของตนให้ดียิ่งขึ้นอีก จึงตั้งใจและเอาใจใส่เห็นความสำคัญของการเข้าชั้นเรียน และการเข้าทำงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สบโชค พูลนวม (2533: 22 – 45) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อแยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ของโรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ เป็นผู้รักความก้าวหน้าจึงทำให้ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความมานะพยายามและมีความกระตือรือร้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้มีความรับผิดชอบดีตามไปด้วย ทำให้นักเรียนมีความ

รับผิดชอบด้านการเรียนดี คือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เข้าเรียนตรงต่อเวลา เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีการวางแผน ควบคุมตัวเองได้ ส่งผลให้มีความรับผิดชอบดีตามไปด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไคลเวอร์และไวน์ดเนอร์ (Klewer and Weidner.1987:204) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และประสบความสำเร็จโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กชายจำนวน 32 คนและเด็กหญิงจำนวน 41 คน มีอายุระหว่าง 9 -12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลการวิจัยพบว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอมีความรับผิดชอบในตนเองมากกว่าและมีความพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่าบุคลิกภาพแบบบี

1.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สฤกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัวดี มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกัน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจเห็นอกเห็นใจกันจะเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้นักเรียนตั้งใจเรียนและรับผิดชอบได้ดี มีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียน เอาใจใส่การเรียนขยันอ่านหนังสือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถและส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด และเกิดความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545:83) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสตรีวัดอัมพรวรรค์ พบว่า การที่ผู้ปกครองให้ความรัก ความเอาใจใส่ห่วงใย ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหา จะทำให้นักเรียนมีความสุขและมีกำลังใจ สามารถเป็นแรงผลักดันให้ตั้งใจเรียน มีความรับผิดชอบดี และประสบความสำเร็จ

1.5 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สฤกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพดี มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะ บรรยากาศในชั้นเรียนดี ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน สถานที่เรียนที่มีความพร้อมทางอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและสื่อประกอบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมาก และสื่อการเรียนทันสมัย ส่งผลให้นักเรียนมีความสุข จึงทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าชั้นเรียนและการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เนื่องจากนักเรียนเห็นว่านักเรียนสามารถประสบความสำเร็จได้ การใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ในการค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ฟลิปโป (กรรณภรณ์ ดวงแจ่มกาญจน์. 2541 : 32; อ้างอิงจาก Flippo.1996:122) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ ความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ซึ่ง บราวน์และโคห์น (Browne and Cohn.1958:58) กล่าวถึง ลักษณะความรับผิดชอบว่า คือ ความคิดริเริ่ม ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคการทำงานอย่างแข็ง

ชั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีกว่าเดิม ผู้ที่มีความรับผิดชอบต้องเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตและตรงต่อเวลา

1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับครูดี มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับครูดี จะมีทัศนคติทางบวกต่อครู ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน และครูก็ให้ความรักและเอาใจใส่นักเรียน ทำให้นักเรียนที่ความรับผิดชอบทุกด้านโดยเฉพาะด้านการเรียนมาก คือทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด พยายามปรับปรุงแก้ไขงานของตนให้ดีขึ้น และเข้าห้องเรียนตรงเวลา ดังที่ พรพนี ช. เจนจิต (2538:253) ได้กล่าวถึง สัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่า ครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนบรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่างๆ ตามที่เด็กมอง อย่าเห็นว่าความกลัว ความวิตกกังวล ของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับให้เด็กต้องทำ แต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะทำให้เด็กตั้งใจเรียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ นุปผา ประทีปทอง (2542 : 83) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ของโรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ที่ระดับนัยสำคัญ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ นักเรียนชายซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

นักเรียนชายมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนชายมีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนชายอยู่ในวัยรุ่นจึงสนใจกับสิ่งแวดลุ่มต่างๆ เช่น การคบเพื่อนต่างเพศ และเล่นเกมคอมพิวเตอร์จึงมองเรื่องการเรียนรู้เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย และพยายามที่จะหลีกเลี่ยงเช่น ไม่ส่งงานตามที่กำหนด ไม่เข้าห้องเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างไม่ตั้งใจ และสนใจเพื่อนมากกว่าที่จะสนใจ หากนักเรียนไม่รู้จักรับบังคับตนเอง จะทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ คือ ไม่มีความกระตือรือร้น ไม่เอาใจใส่การเรียน ขาดเรียนบ่อย แบ่งเวลาการเรียนไม่เหมาะสม ไม่ทำการบ้านหรือส่งงานตามเวลา

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ของโรงเรียนหนองแค “สริกขิพิตยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ปริญญาตรี และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญญาตรี และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1 อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิตยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แสดงว่า นักเรียนที่มีอายุมากกว่า 13.55 ปี บางคนมีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนในช่วงชั้นที่สามนี้ บางคนอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง จึงสนใจความเปลี่ยนแปลงในร่างกายและเพศตรงข้าม ยังไม่รู้จักการควบคุมยับยั้งใจตนเอง ไม่มีความกระตือรือร้นเห็นความสำคัญของความสนุกสนานในพูดคุยกับเพื่อนและเพศตรงข้าม ให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าสนใจการเรียน จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ

นักเรียนที่มีอายุมากกว่า 13.55 ปีบางคนมีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีอายุมากกว่า 13.55 ปี บางคน อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง จึงรู้สึกอายเพื่อนเมื่อถูกต่อว่าหรือตำหนิ และภูมิใจเมื่อได้รับคำชมเชยจากผู้อื่น ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียน มีความตั้งใจและเอาใจใส่การเรียน ขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน เห็นความสำคัญของการเข้าเรียนในชั้นเรียน รวมถึงพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียดรอบคอบและปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ หรือได้รับการเลี้ยงดูให้อยู่ในระเบียบวินัย ฝึกให้มีความรับผิดชอบในตนเอง จึงมีความมุ่งมั่น ตั้งใจเรียนสูงสนใจใฝ่รู้ มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่ดีมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่เหมาะสมได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สินีนาฏ สุทธิจินดา (2543 : 31) ที่กล่าวว่า การพัฒนาวินัยในตนเองจะต้องทำ ตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเด็กควรได้รับความอบอุ่นในครอบครัว อันเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของเขา และทำให้เด็กเกิดความมั่นคงทางอารมณ์อันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างมีเหตุผลสามารถใช้แรงจูงใจทางจริยธรรมมาเป็นแนวเสริมในการควบคุมตนเองหรือในการเกิดวินัยในตนเองอย่างมั่นคง

3.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขิพิตยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำบางคน มีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะมีภาระความรับผิดชอบต่อครอบครัว ในด้านการดูแลสมาชิกในครอบครัว นักเรียนต้องมีภาระที่ต้องดูแลมาก จึงมีเวลาที่จะรับผิดชอบการเรียนได้ไม่เต็มที่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความรับผิดชอบทางการเรียนแตกต่างกัน คือ การวิสันและคนอื่นๆ (นลินี ธรรมอำนวยสุข. 2541 : 64;

อ้างอิงจาก Garrison and Others. 1964 : 4.3-4.7) ที่ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยอันมีผลต่อการเรียนของนักเรียนพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนมาก เด็กที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำย่อมขาดประสบการณ์ต่างๆในอันที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เด็กเกิดปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำบางคน มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนต้องช่วยผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ครอบครัวในเรื่องต่างๆเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนนำสิ่งต่างๆในความรับผิดชอบต่อครอบครัวมาใช้ทำให้มีความรับผิดชอบ

3.3 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แสดงว่า

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะจากการสัมภาษณ์นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีบางคนคิดว่า เมื่อเรียนหนังสือจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วจะต้องช่วยผู้ปกครองทำการค้าขายที่บ้าน ไม่ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา อีกทั้งผู้ปกครองไม่เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียนเท่าที่ควร และไม่ตั้งใจเรียน เพราะไม่ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีบางคนคิดว่า ตนเองอาจจะได้รับการยอมรับจากครูและเพื่อนน้อยจึงพยายามตั้งใจเรียนเพื่อให้เกิดการยอมรับจากครูและเพื่อน มีความขยันขันแข็งและกระตือรือร้น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และปรารถนาที่จะเรียนหนังสือให้สูงกว่าผู้ปกครอง

3.4 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แสดงว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบไม่ดี ทั้งนี้เพราะจากการสัมภาษณ์ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรีบางคน สนับสนุนด้านการเรียนให้กับนักเรียนมากเกินไป ด้วยเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาและมีความต้องการให้นักเรียนสามารถสอบเอนทรานซ์ เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้เหมือนผู้ปกครอง จึงส่งเสริมให้นักเรียนไปเรียนกวดวิชาตามสถาบันต่างๆ จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและเหนื่อยล้า ขาดความสนใจ ขาดความกระตือรือร้น ไม่ทำการบ้านส่งและไม่สนใจการเรียน

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองให้ความเอาใจใส่และสนับสนุนในด้านการเรียนอย่างเต็มที่ และสอนการบ้านเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจได้ จึงทำให้นักเรียนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคในบทเรียนที่ยาก โดยมีผู้ปกครองช่วยเป็นกำลังใจและเปรียบเสมือนครูให้กับนักเรียนอีกด้วย ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและไม่ท้อถอยในการทำงานส่งครูให้ทันตามกำหนด

3.5 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สฤกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แสดงว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สฤกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แสดงว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบไม่ดี ทั้งนี้เพราะจากการสัมภาษณ์ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีบางคน สนับสนุนด้านการเรียนให้กับนักเรียนมากเกินไป ด้วยเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาและมีความต้องการให้นักเรียนสามารถสอบเอนทรานซ์ เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้เหมือนผู้ปกครอง จึงส่งเสริมให้นักเรียนไปเรียนกวดวิชาตามสถาบันต่างๆ จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและเหนื่อยล้า ขาดความสนใจ ขาดความกระตือรือร้น ไม่ทำการบ้านส่งและไม่สนใจการเรียน อีกเหตุผลหนึ่งคือผู้ปกครองมีภาระหน้าที่การทำงานมากจนไม่มีเวลาดูแลทบทวนการเรียนของนักเรียน ปล่อยปละละเลยด้วยภาระหน้าที่ที่มีมาก นักเรียนจึงขาดความกระตือรือร้น เห็นความสำคัญของความสนุกสนานในพูดคุยกับเพื่อนและเพศตรงข้าม ให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าสนใจการเรียน จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองให้ความเอาใจใส่และสนับสนุนในด้านการเรียนอย่างเต็มที่ และสอนการบ้านเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจได้ จึงทำให้นักเรียนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคในบทเรียนที่ยาก โดยมีผู้ปกครองช่วยเป็นกำลังใจและเปรียบเสมือนครูให้กับนักเรียนอีกด้วย ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและไม่ท้อถอยในการทำงานส่งครูให้ทันตามกำหนด

3.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สฤกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี แสดงว่านักเรียนบางคนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดี มีความรับผิดชอบทางการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดี จะให้ความสำคัญกับเพื่อนในเรื่องของการสนับสนุนการเรียน วิทยุรุ่นเป็นวิทยุที่กำลังติดเพื่อน ดังที่ จินตนา ญินพันธ์ (2527:61) ได้กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะในโรงเรียนจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักเรียน ซึ่ง

ลักษณะของกลุ่มเหล่านี้ มีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ซึ่งมีผลให้วินัยในตนเองดีตามไปด้วย การที่ความสัมพันธ์กับเพื่อนดีจะช่วยสนับสนุนในเรื่องการเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนมากยิ่งขึ้น และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำความเข้าใจบทเรียนเมื่อไม่เข้าใจ และมีความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

นักเรียนบางคนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดี มีความรับผิดชอบทางการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนบางคนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดี แต่มีเพื่อนที่ไม่มีความรับผิดชอบก็ทำให้นักเรียนเลียนแบบความไม่รับผิดชอบของเพื่อนไปด้วย เข้าตำรา “คบคนพาล พาลพาไปหาผิด” ดังนั้นนักเรียนบางคนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดี ย่อมมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับเพื่อนด้วย

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรภิกขิตถา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{12}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{13}) ซึ่ง อภิปรายได้ดังนี้

4.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ส่งผลต่อความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่หนึ่ง แสดงว่า นักเรียนมีความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวดี ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การเคารพ เชื่อฟัง การปฏิบัติตามคำสั่งสอนทั้งทางด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว การเงิน และการเรียน การช่วยเหลืองานภายในบ้าน และการที่การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความเอาใจใส่ การดูแลสุขภาพ การอบรมสั่งสอน เป็นที่ปรึกษาทั้งเรื่องส่วนตัวและการศึกษา ดังนั้นส่วนหนึ่งของการอบรมสั่งสอนก็มักเป็นเรื่องความรับผิดชอบทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียนด้วย ซึ่งการที่ทั้งสองฝ่ายมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็就会有การอบรมสั่งสอนที่นุ่มนวล เต็มไปด้วยความรักและเมตตาอันเหมาะสมกับพัฒนาการของวัยรุ่น จึงส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมาก ดังคำกล่าวที่ว่าชีวิตที่ดีเริ่มต้นจากที่บ้านหรือครอบครัวนั่นเอง

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งผลต่อความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงย่อมจะเรียนรู้ว่า นักเรียนจะต้องขยันเรียน ตั้งใจเอาใจใส่ต่อการเรียน จึงมีความรับผิดชอบทางการเรียนโดยตระหนักว่าถ้ากระทำเช่นนี้จะประสบผลสำเร็จทางการเรียน และจะประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตในอนาคต

4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลต่อความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สาม แสดงว่า นักเรียนมีความสัมพันธ์กับครูดี ทำให้นักเรียนมีความ
 รับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะครูให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน การยกย่อง
 ชมเชย แสดงความเป็นมิตร และเป็นທີ່ปรึกษาที่ดีเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อ
 ครู มีกำลังใจ ตั้งใจและเอาใจใส่การเรียนดี ดังที่ พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2533 : 15) กล่าวว่า ถึงมีการ
 เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้ว จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและ
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้
 นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญ
 ต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความ
 เหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุปผา ประทีปทอง
 (2542 : 83) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียน
 ประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า นิัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธ
 ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของ
 นักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ดังนั้น ครูที่ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียน ให้การยอมรับ
 การยกย่องชมเชย และให้ความเข้าใจ จะสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ทำให้นักเรียนมี
 ทัศนคติทางบวกต่อครู มีกำลังใจ มีความกระตือรือร้น ตั้งใจและเอาใจใส่การเรียน ส่งผลให้นักเรียนมี
 ความรับผิดชอบมาก

4.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลทางลบต่อความรับผิดชอบอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สี่ ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่า นักเรียนที่มีความสัมพันธ์
 กับเพื่อนไม่ดีทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนไม่ดี
 จะทำให้ไม่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนต้องตั้งใจเรียนและเห็นความสำคัญของการเข้า
 ชั้นเรียน ดังนั้นการที่ไม่มีความใกล้ชิดสนิทสนมในกลุ่มเพื่อน การไม่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ย่อมส่งผล
 ทางลบต่อความรับผิดชอบ คือ ทำให้นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่าง
 ละเอียดยรอบคอบ และส่งงานตามกำหนดเวลา

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแคว
 “สรกิจพิทย” อำเภอหนองแคว จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย
 โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่าง
 นักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ
 ครู (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{13}) และอายุ (X_3) เนื่องจากผลที่ได้สอดคล้องกับ
 ผลที่ได้ในข้อ 4 ยกเว้นด้านอายุ ผู้วิจัยจึงขออภิปรายเฉพาะปัจจัยอายุได้ดังนี้

อายุ ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่ห้า ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่า นักเรียนที่มีอายุมากกว่า 13.55 ปี มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีอายุมากกว่า 13.55 ปี อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง จึงรู้สึกอายเพื่อนเมื่อถูกต่อว่าหรือตำหนิ และภูมิใจเมื่อได้รับคำชมเชยจากผู้อื่น ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียน มีความตั้งใจและเอาใจใส่การเรียน ขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน เห็นความสำคัญของการเข้าเรียนในชั้นเรียน รวมถึงพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียดรอบคอบและปรับปรุงแก้ไขงาน

ให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ หรือได้รับการเลี้ยงดูให้อยู่ในระเบียบวินัย ฝึกให้มีความรับผิดชอบในตนเอง จึงมีความมุ่งมั่น ตั้งใจเรียนสูงสนใจใฝ่รู้ มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่ดีมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่เหมาะสมได้

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{10}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) และบุคลิกภาพ (X_9) เนื่องจากผลที่ได้สอดคล้องกับผลที่ได้ในข้อ 4 ยกเว้นด้านบุคลิกภาพ ผู้วิจัยจึงขออภิปรายเฉพาะปัจจัยบุคลิกภาพได้ดังนี้

บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกขีพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ เป็นผู้รักความก้าวหน้าจึงทำให้ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความมานะพยายามและมีความกระตือรือร้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน ส่งผลให้มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากตามไปด้วย ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมาก คือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เข้าเรียนตรงต่อเวลา เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีการวางแผนควบคุมตัวเองได้ ส่งผลให้มีความรับผิดชอบมากตามไปด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไคว์เวอร์และไวน์เดอร์ (Klewer and Weidner.1987:204) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และประสบความสำเร็จโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กชายจำนวน 32 คนและเด็กหญิงจำนวน 41 คน มีอายุระหว่าง 9 -12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลการวิจัยพบว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอมีความรับผิดชอบในตนเองมากกว่าและมีความพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่าบุคลิกภาพแบบบี

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางนโยบายให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้นำ ปัจจัยที่ส่งผลและสามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 4 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านส่วนตัวของนักเรียนมีเพิ่มอีกหนึ่งปัจจัยคืออายุ นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนมีเพิ่มอีกหนึ่งปัจจัยคือบุคลิกภาพ ดังนั้นภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลและสามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 6 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อายุและบุคลิกภาพ เพื่อนำไปใช้ วางนโยบายส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียนต่อไป

2. เนื่องจากปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบของนักเรียนได้ดีที่สุด ดังนั้น ครูและผู้บริหารโรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและความรู้ รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และพยายามให้มีการติดต่อสื่อสารอย่างใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับบ้านให้มากยิ่งขึ้น

ข. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนเอกชน และนำผลมาเปรียบเทียบกัน เพื่อทราบความแตกต่างระหว่าง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนที่เรียนโรงเรียนและโรงเรียนเอกชน

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนในระดับการศึกษาอื่นๆ เช่น ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 4 และอุดมศึกษา เป็นต้น

3. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เช่น ทักษะการคิดต่อการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต ความสนใจและความถนัดของนักเรียน เป็นต้น

4. ควรนำตัวพยากรณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และบุคลิกภาพ ไปพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ทางจิตวิทยา เช่น การปรับพฤติกรรม กลุ่มสัมพันธ์ การวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมศาสนา. *ศีลธรรมและวัฒนธรรมไทย*. กระทรวงศึกษาธิการ.(2521). กรุงเทพฯ : กรมศาสนา.
- กิ่งแก้ว อิตถากร.(2524). “ทำไมต้องมีวินัย” *มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*. 3(1) : 15- 19.
- กนกวรรณ การุญ.(2547) *ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับความรับผิดชอบต่อด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามเสนนอก กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- กันยา สุวรรณแสง.(2536). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*. กรุงเทพฯ; ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กรรณภรณ์ ดวงแจ่มกาญจน์.(2541). *การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา ปราบพล. (2532). *การทดสอบและการประเมินผลสำหรับครูผู้สอนภาษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ.(2526). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- ขวัญฤดี ขำสอนกลิ่น.(2542). *การศึกษาพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2525). *เค้าโครงคู่มือปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม*. กรุงเทพฯ: กองวิจัยและวางแผนกระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- คำนึ่ง อยู่เลิศ.(2541). *ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- จรรยา สุวรรณทัตและดวงเดือน พันธุนาวิน.(2521). *พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- จรรยา เกษศรีสังข์.(2537). *วิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ*.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร”
- จอม ชุ่มช่วย.(2540). *ความฉลาดทางอารมณ์, วารสารการศึกษาปฐมวัย*.กรุงเทพ
- จิราภา สุทธานุกุล. (2533). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านภูมิหลังทางครอบครัวและด้านตัวนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนา*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- จัญญ์ สุภาพ.(2520). *แบบเรียนสังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จิราภรณ์ เมืองพรวน.(2538). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อรายวิชาวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนโดยใช้บทเพลงและไม่ใช้บทเพลง*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑาภรณ์ กมลชัย วงศ์คำดี. (2544) *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. :กระทรวงศึกษาธิการ เขตดุสิต กรุงเทพฯ
- จรัสรัตน์ นันทย์ทวีกุล.(2538). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร
- ฉลอง พิรมย์รัตน์.(2521). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- ชมพูนุท พงษ์ศิริ.(2535). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชำนาญ นิสารัตน์.(2524). *หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา ส402 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เชิดศักดิ์ โฆวสินธุ์.(2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงหทัย แสงวิริยะ. (2544). *ผลการใช้แผนการสอนแบบ 4MAT ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบ และเจตคติต่อการเรียน ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องประชากรศึกษาและการทำมาหากิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธเนศ เกิดข้า.(2533). *"การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน"*, วารสารมิตรครู .9(30):4

- นพรัตน์ ศุทธิถก. (2546). ผลของกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นภดล ภาวนะวิเชียร.(2540). การศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของ ไอเซ็นและแรทส์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นารี โนภระ.(2536). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับนักเรียนและสุขภาพจิตของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ แจ้งเยี่ยม.(2524) จิตวิทยาสังคม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ภาวดี ศรีทอง. (2543) ผลการใช้โปรแกรมฝึกกิจกรรมเชิงจิตวิทยา เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา มหาสารคาม . ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุปผา ประทีปทอง.(2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตคลองสาน.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประหยัด ทองมาก.(2526, ตุลาคม-พฤศจิกายน). "ครูกับการพัฒนาเด็ก," วารสารแนะแนว. 18(89):13.
- ปิยาภรณ์ กิจอุดมทรัพย์.(2539). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พะยอม ธัญรส.(2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฝน แสงสิงแก้ว. (2525). "ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว".วารสารการศึกษาเอกชน. 4(21) : 21 - 26
- พัชรา สุนทรนนท. (2542) การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำและความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนศูนย์การเรียนรู้. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- พรชัย รอดสมจิตร.(2527). *ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร.ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ บัณฑิตวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . พระบรมราโชวาท. ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร 19 กรกฎาคม 2528 [www. opec. go.th](http://www.opec.go.th)
- พิสิษฐ ตัณฑวานิช และคนอื่นๆ. (2542).*การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยใน ด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา2542.*
- มะลิวัลย์ พร้อมจิตร.(2547) *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการมีวินัยในตนเองของนักเรียน นักศึกษาโรงเรียน พาณิชยการสุโขทัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพฯ. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร*
- รัชนี้ สังข์สุวรรณ. (2547) *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการสำนักบริหาร ส่งเสริมการศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ.สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร*
- วิวัฒน์ รักษาเคน.(2531). *ความสำนึกในความรับผิดชอบและความสามารถในการแก้ปัญหาของ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ศักดิ์สิทธิ์ บุญรังศรี. (2546). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาสาขาวิชาการ ก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ศรีรัตน์ ชัญจน์นันท. (2546). *ความฉลาดทางอารมณ์ของพ่อแม่ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู กับความ ฉลาดทางอารมณ์ของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา พัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ศรีเรือน แก้วกังวาล.(2536). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ.กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.*
- สมโชค พูลนวม.(2523). *ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบ.ปริญญาานิพนธ์ กศ. ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สืบศักดิ์ สาธร.(2521). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ในวิชา วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่มีความรับผิดชอบต่างกัน โดย การเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองและจากการสอนปกติ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สมพร พรหมจรรย์.(2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*

ตอนต้น ในโรงเรียนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด นครศรีธรรมราช. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมบุรณ์ สิงห์คำป่อง. (2542). การศึกษาปัญหาการส่งเสริมวินัยนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์.(2514). การพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย. กรุงเทพฯ: ไทยสัมพันธ์.

สุชา จันทน์อม.(2544). สุขวิทยาจิต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

สุวารินทร์ โรจน์ขจรภักดิ์.(2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร.ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุพัทธา สุภาพ.(2531). สังคมและวัฒนธรรม ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช

เสรี อินทร์คง.(2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความรับผิดชอบในการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้สัญญาณการเรียนกับการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ. (2539) : กรมวิชาการ.กรุงเทพฯ

อดิเทพ ศรีสุอาร์ักษ์.(2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนากรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.

อนุวัติ คุณแก้ว.(2538). การวัดผลและการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ด. (การทดสอบและการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อมรรัตน์ ศรีเจริญพรรณ.(2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดประดู่ธรรมมาภิบาล เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อมรรรณ แก้วผ่อง. (2542). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มี

- ต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อนตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดน้อยใน กรุงเทพมหานคร. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถัย โสภ. (2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่โรงเรียนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้และเรียนตามคู่มือครู. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุษณีย์ โพธิสุข. (2544). "เก่ง ดี มีสุข คู่มือการให้บริการด้านการแนะแนวและจิตวิทยาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ". ศูนย์การศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล.(2533). ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม.(2530). การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ: รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Bacon, Charles Samuel.(1989). *"Teacher Goal Structures and Student Responsibility for Learning: A Student Perspective,"* Dissertation Abstracts International.46 (9) : 659.
- Bloom, S(1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York : McGrew- Hill Book Co.
- Browne, C.G. and Thomas S. Chon. (1968). *The Study of Leadership*. The interstate Printer and Publishers. Inc., Illinois.
- Cattell, Raymond B. (1963). *Manual for Jr-Sr.High School Personaility Questionnaire "HSP"* From A. Illinois : The Institute for Persinlity and Ability Testing.
- Cogan, Morris L. and Levin Hary. (1975). *"Studies of Trascher Behavior,"* The Journal of Experomantal Education.26 :135- 139; January.
- Curtis, Lillian Salter.(2000, March). *Assessing The Attainment of Guidance Outcomes Related to the Development of Emotional Skill and Improved Self-Concept,* Dissertation Abstracts International-A. 60 (8) : 2812.
- Dickinson, Leslie. (1987). *Self- Instruction in Language Learning*. Cambridge : Cambridge University Press.

- Funk&Wagnalls. (1961). *New Standard Dictionary of the English Language*. New York.: McGrew- Hill Book Co.
- Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligent : Why it can matter more than IQ*. New York : Bantam Book.
- Hurlock, Elizabeth B. (1978). *Child Development*. 6th ed. New York : McGraw – Hill Book Company.
- Menhart, Suzy Fox. (1998). “ *Emotional Intelligence An Alternatice Explanative of Career Success.Development of a Multi-Componential Theory of Emotional Intelligent and Its Relationship to Interview Outcomes (affect)*.”<http://cdnet3.car.chula.ac.th/plweb-cgi/fastweb.exe>.
- Morris, C.G. (1976). *Psychology*. 3rd ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Ohm, Paul John. (1998). *Emotional Intelligence : A different of Smart*. Teaching for success through and emotion-based model.
- Peck, R.F. and Havighurst, R.J. (1963). *Child Development and Personality*. New Jersey : John Willey & Sons Inc.
- Smart, Mollis S. and Russel C. Smart.(1967). *Children Development and Relationships*. New York : The Macmillan Company.
- Strube, Michael J. and Susan M. Boland. (1987). “*Postperformance Attributions and Task Persistande Among Type A and B Individuals.*”
- Treppa, Jerry A. and Lawrence Frike. (1972, September). “*Effects of Marathon Group Experience,*” *Journal of Counseling Psychology*.
- Zunick, Michael.(1963, May-June). “*Developmental Responsibility Perception or Lower and Middle Class Children,*” *The Journal of Educational Research*. 56 (9) : 497.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนหนองแค “สริกษพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สริกษพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อการเรียนแต่อย่างใด ดังนั้นจึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 7 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามความรับผิดชอบ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

(นายกฤษดา ประทีปรัตน์)

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมคำลงในช่องว่าง ตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ปัจจุบันนักเรียนมีอายุ.....ปี (หากเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)
3. นักเรียนได้เกรดเฉลี่ยสะสมในเทอมที่ผ่านมา.....
4. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ต่อเดือน
5. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
 () ต่ำกว่าปริญญาตรี
 () ปริญญาตรี
 () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	เมื่อนักเรียนมีนัด นักเรียนมักไปถึงที่นัด หมายก่อนเวลาเป็นคนแรก					
2.	นักเรียนรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามาก ถ้า ต้องไปรอซื้อของในร้านที่มีลูกค้าแน่น					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
3.	นักเรียนจะรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของ นักเรียนดำเนินไปอย่างล่าช้า					
4.	นักเรียนเป็นคนที่ไม่เริ่มต้นทำอะไรแล้ว ต้องทำ ให้เสร็จ					
6.	นักเรียนรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวรอเพื่อรับ บริการ เช่น ที่ธนาคารหรือที่ทำการไปรษณีย์					
6.	นักเรียนรู้สึกท้อไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับ คนที่ทำงานอย่างขอไปที					
7.	ถ้านักเรียนกำลังฟังคนที่พูดไม่รู้จบ นักเรียนจะรู้สึกท้อไม่ได้					
8.	เมื่อนักเรียนกำลังฟังคนพูดไร้สาระ นักเรียน รู้สึกเบื่อและหาทางเลี้ยวออกมาทันที					
9.	เมื่อนักเรียนต้องฟังคนพูดจาซ้ำซาก นักเรียนรู้สึกหงุดหงิด					
10.	นักเรียนไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้อง กระตือรือร้นในการเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความข้อใด
ช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	นักเรียนไม่เคยทำให้ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวเสียใจ					
2.	นักเรียนไม่เคยนำเรื่องสนุกที่ค้นพบเจอมาเล่าให้ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวฟัง					
3.	นักเรียนช่วยผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวทำงานบ้านเสมอ					
4.	นักเรียนไม่เคยสนใจว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นในบ้าน					
5.	เมื่อมีปัญหา นักเรียนมักปรึกษากับผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว					
6.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน					
7.	เมื่อนักเรียนกลับบ้านผิดเวลา ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวจะแสดงความห่วงใย					
8.	เมื่อนักเรียนท้อแท้กับการเรียน ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจนักเรียน					
9.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวมักช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนเมื่อนักเรียนแก้ปัญหาเองไม่ได้					
10.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวส่งเสริมให้นักเรียนเรียนในสิ่งที่สนใจ					
11.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวมักตัดสินใจแทนนักเรียนมากเกินไป					
12.	เมื่อมีเวลาว่าง ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวจะพูดคุยกับนักเรียนในเรื่องต่างๆ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
13.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	<u>สถานที่เรียน</u> สภาพห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสมกับการเรียนการสอน					
2.	ห้องเรียนมีการจัดบอร์ด ป้ายนิเทศ เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้					
3.	ห้องเรียนได้รับการดูแลทำความสะอาดอยู่เสมอ					
4.	สภาพอาคารเรียน จำนวนห้องเรียน เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน					
5.	<u>สื่อและอุปกรณ์การเรียน</u> วัสดุอุปกรณ์การเรียนมีความเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
6.	วัสดุอุปกรณ์การเรียนอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี					
7.	สื่อการเรียนการสอนเพียงพอกับการใช้งาน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความข้อใด
ช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	เมื่อมีปัญหาการเรียน นักเรียนไม่รีรอที่จะไปปรึกษาครู					
2.	นักเรียนไม่กล้าปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับครู เพราะกลัวครูไม่เข้าใจ					
3.	นักเรียนพูดกับครูด้วยความสุภาพ ไม่ก้าวร้าว					
4.	นักเรียนอยากทำตามแบบครูเพราะรู้สึกประทับใจในความรู้ความสามารถของครู					
5.	นักเรียนปฏิบัติตามที่ครูให้คำแนะนำ					
6.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น					
7.	ครูให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
8.	ครูสนใจสอบถามปัญหาการเรียนของนักเรียนอยู่เสมอ					
9.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนไปปรึกษาปัญหาหลังเลิกสอน					
10.	เวลาครูให้ทำกิจกรรมในห้องเรียน นักเรียนมีความสนุกสนานกับกิจกรรมนั้น					
11.	ครูสอนนักเรียนด้วยความเอาใจใส่เสมอ					
12.	ครูจะตักเตือนถ้ามีนักเรียนเข้าห้องเรียนสาย					
13.	ครูพูดกับนักเรียนอย่างเป็นกันเอง					
14.	ครูพูดกับนักเรียนอย่างสุภาพอ่อนโยน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	เวลามีปัญหาการเรียน เพื่อน ๆ กับนักเรียนช่วยกันจับกลุ่มติวหนังสือ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
2.	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน เมื่อความคิดเห็นไม่ตรงกัน หรือมีปัญหา ถกเถียงกัน					
3.	เมื่อมีกรณีไม่เข้าใจกัน หลังจากนักเรียน อธิบายแล้ว เพื่อนยอมรับความคิดเห็นของ นักเรียน					
4.	ทุกครั้งที่ไม่สบายใจ นักเรียนจะมีเพื่อนคอย ให้กำลังใจเสมอ					
5.	เวลามีปัญหาเรื่องการเรียน นักเรียนมักอ่าน หนังสือเอง					
6.	เวลานักเรียนขาดเรียนเพื่อนโทรศัพท์มาถาม					
7.	เวลาไปเที่ยว เพื่อนมักจะชวนนักเรียนไป ด้วยเสมอ					
8.	ฉันนักเรียนได้รับคำชมจากเพื่อนว่าเป็นคนมี น้ำใจ					
9.	ถ้าเพื่อนทำงานไม่เสร็จนักเรียนอาสา ช่วยเหลือ					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามความรับผิดชอบ

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความข้อใด
ช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ก.ด้านส่วนตัว นักเรียนตื่นนอนทันเวลาที่จะมาเรียนเสมอ					
2.	นักเรียนได้รับคำชมจากคุณครูว่าแต่งกายได้ เรียบร้อยถูกกฎระเบียบ					
3.	นักเรียนตื่นนอนสายจนไปโรงเรียนไม่ทัน					
4.	นักเรียนมักแต่งกายไม่ถูกกฎระเบียบจนถูก ทำโทษเสมอ					
5.	นักเรียนไม่มีเวลาทำการบ้านเพราะต้อง ทำงานบ้านจนดึก					
6.	ข. ด้านการเรียน นักเรียนแบ่งเวลาในแต่ละวันสำหรับการ อ่านหนังสือเสมอ					
7.	นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลาเสมอ					
8.	เมื่อนักเรียนทำการบ้านไม่เสร็จ นักเรียนจะ ไม่เข้าเรียนวิชานั้น					
9.	นักเรียนส่งงานไม่ทัน ถ้าครูให้งานหลาย อย่างพร้อมกัน					
10.	นักเรียนมักหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มถ้ามีโอกาส					

ภาคผนวก ข

ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (ค่า t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	-2.828	9	2.480
2	2.810	10	4.800
3	5.422		
4	5.779		
5	3.300		
6	6.532		
7	4.438		
8	3.674		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7853

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (ค่า t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.000	9	3.980
2	5.539	10	5.477
3	2.248	11	5.667
4	3.536	12	2.673
5	5.196	13	4.700
6	3.934		
7	4.076		
8	4.355		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7958

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (ค่า t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.825	5	6.971
2	3.328	6	5.692
3	2.694	7	3.266
4	3.920		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8498

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ(ค่าt)ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ
ครู

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.286	10	8.647
2	2.294	11	2.756
3	4.215	12	4.556
4	3.560	13	8.402
5	6.647	14	2.729
6	3.790		
7	6.140		
8	6.928		
9	6.358		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9318

ตาราง 15 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (ค่า t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
กับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.674	7	5.095
2	4.438	8	5.060
3	3.320	9	2.982
4	3.422		
5	3.267		
6	2.782		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8672

ตาราง 16 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (ค่า t) ของแบบสอบถามความรับผิดชอบ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.222	7	3.179
2	5.539	8	3.174
3	13.748	9	2.248
4	8.748	10	2.298
5	3.537		
6	3.266		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7854

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายกฤษดา ประทีปรัตน์
วันเดือนปีเกิด	26 ธันวาคม 2520
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	2/1 หมู่ 9 ซ.ลาซาล 81 แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร 10260 โทรศัพท์ : 0 – 9157 – 3587
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ที่ปรึกษาด้านพื้นที่สำนักงาน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท ไนท์แฟรงค์ ซาเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด 65/192 อาคารชานาญเพ็ญชาติ บิสซิเนส เซ็นเตอร์ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320 โทรศัพท์ : 0 – 2643 – 8223
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทพศิรินทร์
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทพศิรินทร์
พ.ศ. 2542	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

